ખેડી નિવાસી મર્હુમ ડૉ. ચીકનલાલ નાનજીભાઈના સ્મરણાર્થે ભેટ.

॥ श्री वीतरागायनम ॥

श्री सामायिक-प्रतिक्रमण सूत्र.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

વોરા પાનાચંદ ગોબરદાસ.

સેક્રેટરી—શ્રી જૈન જ્ઞાનવર્ધક પુસ્તકાલય.

વઢવાણ શેહેર.

આવૃત્તિ ૧ લી.   પ્રત ૧૦૦૦

વીર સંવત ૨૪૬૬   વિક્રમ સંવત ૧૯૯૬.

કીંમત સદુપયોગ.

લીંબડી નિવાસી મર્હુમ ડૉ. ત્રીકમલાલ નાનજીભાઇના સ્મરણાર્થે ભેટ.

॥ श्री वीतरागायनमः ॥

श्री सामायिक-प्रतिक्रमण सूत्र.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

વોરા પાનાચંદ ગોબરદાસ.

સેક્રેટરી—શ્રી જૈન જ્ઞાનવર્દ્ધક પુસ્તકાલય.

વઢવાણ શેહેર.

આવૃત્તિ ૧ લી. પ્રત ૧૦૦૦.

વીર સંવત ૨૪૪૬. વિક્રમ સંવત ૧૯૭૬.

કીંમત સદુપયોગ.

શ્રી "ભાગ્યોદય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ" માં દવે જેઠાલાલ
દેવશંકરે છાપ્યું.—ખાડીઆ—અમદાવાદ.

શુદ્ધિ:

૩૨ મા પાના પછી ફરીથી ૧૭ થી ૩૨ પાના નંબર આવે છે, ત્યાં ૩૩ થી ૪૮ પાના નંબર સમજવા.

અર્પણ પત્રિકા.

સ્વર્ગસ્થ પૂજ્યપાદ્ મુનિશ્રી
ફૂલચંદ્રજી સ્વામીની પવિત્ર શેવામાં !

આપ ઉત્તમ કૂળમાં ઉત્પન્ન થઈ. જૈનધર્મ પ્રાપ્ત
કરી અસાર સંસારને ત્યાગી, સંયમ ગ્રહણ
કરી, તેંતાલીસ વર્ષ સંયમ પાળી, સ્વર્ગ
સીધાવ્યા; તે દરમિઆન આપશ્રીના
બોધથી હું જે કાંઇ પ્રાપ્ત કરી
શકયો અને મારા જેવા પામર
પ્રાણીને ઉંચ શ્રેણીએ ચડાવી
મુનિપણાની ફરજ અદા
કરીઃ આવાં આપના
અનેક ગુણો તેમજ
જ્ઞાનથી આકર્ષાઇ
આ ધાર્મિક પુ-
સ્તક આપશ્રી
નેજ અર્પણ
કરી કૃતાર્થ
થાઉં છું.

લી. સદાનો સેવક,
સંઘવી અમૃતલાલ ત્રીકમલાલ.

પ્રકાશકના બે બોલ.

આ લઘુ પુસ્તકને બહુ વિવેચનની જરૂર ન હોય, છતાં સમયાનુસાર લખવું ઉચિત ધારી બે બોલ લખું છું.

વીર પરમાત્મા શ્રી **મહાવીર** પ્રભુએ કહ્યું છે કે પ્રથમ **જ્ઞાન** ને પછી દયા. એટલે ક્રિયા અજ્ઞાનતાથી કરવા કરતાં જ્ઞાનથી થાય તો તે ક્રિયાનો પ્રયાસ કાંઇક સફળ ગણાય; અને બાલ્યાવસ્થાથી જ જો શુદ્ધ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઇ હોય તો બહુ દોષ લાગવાનો સંભવ ન રહે. વળી તે પોપટીઉં જ્ઞાન ન હોવું જોઇએ, પરંતુ સમજણપૂર્વક ભણવામાં આવે તો ભણનારનો અને જ્ઞાનદાતાનો પ્રયાસ સફળ થયો ગણાય. આ ઇચ્છાએ આ પુસ્તક બહાર પાડવામાં આવ્યું છે, અને તેનું મનન કરવા સર્વને ભલામણ કરવામાં આવે છે.

શુદ્ધ સુધારવામાં બનતી કાળજી રાખવામાં આવેલ છે, છતાં છાપ કે દ્રષ્ટિ દોષથી કાંઇ ભુલ રહી હોય તો સુધારી વાંચવા ભલામણ છે.

આ પુસ્તક તુરતમાં છપાવી બહાર પાડવામાં લીંબડી નિવાસી મારા પરમસ્નેહી **મી. વાડીલાલ કાકુભાઇ સંઘવીએ** મને કીંમતી સ્હાય કરેલ છે.

લી. **વોરા પાનાચંદ ગોબરદાસ.**

☛ ઉઘાડે મુખે તથા દિવો કરીને અજવાળે નહિ વાંચતા અમુક પ્રકારની અસઝાય વરજીને ભણવું.

શ્રી સામાયિક વૃત.

(સમભાવનો લાભ તે).

પાઠ ૧ લો. પંચ પરમેષ્ટી નમસ્કારનો.

(સર્વ કાર્યમાં આદિ ઉચ્ચાર કરવા યોગ્ય તથા માંગલિક રૂપ જાણીને પ્રથમ કહેવાનો.)

નમો અરીહંતાણં, નમો સિદ્ધાણં, નમો આયરિયાણં, નમો ઉવઝાયાણં નમો લોએ સવ્વ સાહુણં ॥૧॥ અ૦ ૩૫

પાઠ ૨ જો. તિખ્ખુતો અથવા વંદણાનો.

(ત્રણ પ્રકારની વંદણા માહેની જઘન્ય વંદણાનો)

તિખ્ખુતો આયાહિણં પયાહિણં વંદામિ નમંસ્સામિ સક્કારેમિ સમાણેમિ કલ્લાણં મંગળં દેવયં ચેઇયં પજ્જુવાસ્સામિ ॥૨॥ અ૦ ૪૩.

પાઠ ૩ જો. ઇરિયાવહિનો.

ઇછ્છામિ પડિકમિઊં ઇરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ ગમણાગમણે પાણક્કમણે બીયક્કમણે હરિયક્કમણે ઉસાઉત્તિંગ પણગદગ મટ્ટિમક્કડા સંતાણા સંક્કમણે જેમેજીવા વિરાહિયા

એગેંદિયા બેઇંદિયા તેઇંદિયા ચઉરિંદિયા પંચિંદિયા અભિ-હયા વત્તિયા લેસીયા સંઘાઈયા સંઘટ્ટિયા પરીયાવિયા કીલામિયા ઉદ્દવિયા ઠાણાઉઠ્ઠાણં સંકામિયા જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં ॥૩॥ અ૦ ૧૪૮

પાઠ ૪ થો. તસ્સઉતરીનો.

(વધારે પ્રાયશ્ચિત્ આલોવવાને કાઉસગ્ગ કરતાં તેમાં આગાર જણાવવાનો)

તસ્સઉત્તરીકરણેણં પાયછિત્તકરણેણં વિસોહિકરણેણં વિસ્સલ્લિકરણેણં પાવાણં કમ્માણં નિગ્ઘાયણઠાએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નથ્થ ઉસ્સસિએણં નિસ્સસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઇએણં ઉડ્ડુએણં વાઇનિસગ્ગેણં ભમલિએ પિત્તમુછાએ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં સુહુમેહિં દિઠિ સંચાલેહિં એવમાઇએહિં આગારેહિં અભગ્ગો અવિરાહિઓ હુજ્જમેકાઉસગ્ગો જાવઅરિહંતાણં ભગવંતાણં નમોકકારેણં નપારેમિ તાવકાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

અહીંયાં ઇરીયાવહી પાઠનો તથા એક નમોકારનો કાઉસ્સગ કરી છેવટ "નમો અરિહંતાણં" શબ્દ કહીને કાઉસ્સગ્ગ પાળવો ॥ ૪ ॥ અ૦ ૧૮૯.

પાઠ ૫ મો. લોગસ્સ અથવા ચઉવીસંથાનો.

(આત્માને શુદ્ધ કરવા માટે ચોવિસ તીર્થંકર દેવની સ્તુતી કરવાનો)

લોગસ્સ ઉજ્જોયગરે ધમ્મતિથ્થયરેજીણે અરિહંતેકિત્તઇસ્સં ચઉવીસંપિકેવલી ॥૧॥ ઉસભમજિયંચવંદે સંભવમભિનંદણુંચ સુમઈંચ પઊમપ્પહંસુપાસં જિણંચચંદપ્પહંવંદે ॥૨॥ સુવિહિંચ પુફ્ફદંતં સીયલસિજ્જંસ વાસુ પુજ્જંચ વિમલમણંતંચ જિણં ધમ્મંસંતિંચવંદામિ ॥૩॥ કુંથુંઅરંચમલ્લિં વંદેમુણિ સુવ્વયં નમિજિણંચ વંદામિરિઠનેમિં પાસંતહ વદ્ધમાણુંચ ॥૪॥ એવંમએ અભિથુયા વિહુયરયમલા પહીણજરમરણા ચઊવીસંપિ જિણવરા તિથ્થયરામેપસીયંતુ ॥૫॥ કિત્તિય વંદિયમહિયા જેએ લોગસ્સ ઉત્તમાસિદ્ધા આરૂગ્ગબોહિલાભં સમાહિ વરમુત્તમંદિંતુ ॥૬॥ ચંદેસુનિમ્મલયરા આઇચ્ચેસુઅહિયં પયાસયરા સાગરવર ગંભીરા સિધ્ધા સિધ્ધં મમંદિસંતુ ॥૭॥૫॥ અ૦ ૨૫૬.

પાઠ ૬ ઠો. સામાયક આદરવાની વીધિનો.

(નવા આવતા સર્વ પાપને રૂંધન કરવાનો—રોકવાનો)

હવે ઉભા થઇ પગે લાગીને સામાયકની આજ્ઞા માગવી. દ્રવ્ય થકિ સાવજ્જજોગં સેવવાના પચ્ચખાણ ॥૧॥ ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્રમાણે કાળ થકી બે ઘડી સુધી તે ઉપરાંત ત્રણ નમોક્કાર ગણી ન પાળું તિવાર સુધી ॥૩॥

ભાવ થકી છ કોટિયે પચ્ચખાણું ॥૪॥ કરેમિભંતે સામાઇયં સાવજ્જ જોગં પચ્ચખામિ જાવ નિયમ પજ્જુવાસામિ દુવિહં તિવિહેણું નકરેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા તસ્સભંતે પડિકકમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ॥૬॥ અ૦ ૧૪૬.

પાઠ ૭ મો. નમોથુણં અથવા થુયથુય મંગળંનો.

(આત્માને શુદ્ધ ગુણ વાસવા એટલે ધારણ કરવા અથવા લક્ષમાં લેવાને જે સર્વોત્તમ પદ પામેલા છે તેમના ગુણ જણાવવાનો તથા બીજી "મધ્યમ વંદના" કરવાનો.)

"જમણો ઢીંચણ ધરતી થાપી ડાબો ઢીંચણ ઉભો રાખી વીરાસને બેસીને બે હાથ જોડી મસ્તકે અંજલી અડાડી નમોથ્થુણં કહેવું. આ પહેલું નમોથ્થુણં શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજીને કરવાનું છે."

નમોથ્થુણં ।૧। અરિહંતાણં ।૨। ભગવંતાણં ।૩। આઇગિરાણં ।૪। તિથ્થરાણં ।૫। સયંસંબુદ્ધાણં ।૬। પુરિસોત્તમાણં ।૭। પુરિસસિંહાણં ।૮। પુરિસવર પુંડરિયાણં ।૯। પુરિસવર ગંધહથ્થીણં ।૧૦। લોગુત્તમાણં ।૧૧। લોગનાહાણં ।૧૨। લોગહિયાણં ।૧૩। લોગપઇવાણં ।૧૪। લોગપજ્જોયગરાણં ।૧૫। અભયદયાણં ।૧૬। ચખ્ખુદયાણં ।૧૭। મગ્ગદયાણં ।૧૮। સરણદયાણં ।૧૯। જીવદયાણં ।૨૦। બોહિદયાણં ।૨૧। ધમ્મદયાણં । ૨૨ । ધમ્મદેસિયાણં ।૨૩। ધમ્મનાયગાણં । ૨૪ । ધમ્મસારહિણં । ૨૫ । ધમ્મવરચાઉ-

રંતચક્કવટ્ટીણં ।૨૬। દીવો ।૨૭। તાણં ।૨૮। સરણ ।૨૯। ગઈ ।૩૦। પઈઠા ।૩। અપડિહયવરનાણંદંસણધરાણં ।૩૨। વિયટ્ટછઉમાણં ।૩૩। જિણાણં ।૩૪। જાવયાણં ।૩૫। તિન્નાણં ।૩૬। તારયાણં ।૩૭। બુદ્ધાણં ।૩૮। બોહિયાણં ।૩૯। મુત્તાણં ।૪૦। મોયગાણં ।૪૧। સવ્વન્નુણં ।૪૨। સવ્વદરિસિણં ।૪૩। સિવ ।૪૪। મયલ ।૪૫। મરૂય ।૪૬। મણંત ।૪૭। મખ્ખય ।૪૮। મવ્વાબાહ ।૪૯। મપુણરાવતિં ।૫૦। સિદ્ધિગઈનામધેયં ।૫૧। ઠાણંસંપતાણં ।૫૨। નમોજિણાણં ।૫૩। જિયભયાણં ।૫૪। ।૭। અ૦ ૨૭૮.

દરેક વ્રતમાં ત્રણ નમોથ્થુણં કરવાના તેની સમજ નીચે પ્રમાણેઃ—

પેહેલું નમોથ્થુણં—શ્રીસિદ્ધ ભગવંતજીને કરવાનું છે તેમાં એવી રીતે સમજવાનું કે—પ્રથમના જે તેંતાલીસ બોલ કહેલા છે તે પ્રમાણે શ્રી અરહિંત હતા, અને જેઓ સિદ્ધ થએલા છે તેમને માટે પાછલા દશ બોલ જાણવા.

બીજું નમોથ્થુણં—શ્રી અરિહંત દેવને કરવાનું છે. તેમાં એવી રીતે સમજવાનું કે—પ્રથમના જે તેંતાળીશ બોલ કહેલા છે તે પ્રમાણે તેઓ બિરાજમાન છે અને તેઓ પાછળના દશ બોલમાં બતાવ્યા પ્રમાણે સિદ્ધ થવાના કામી છે તે બીજું નમોથ્થુણં કરવાની રીત—પહેલા નમોથ્થુણંની માફકજ પેહેલેથી "સિદ્ધિગઇ નામધેય" શબ્દ સુધી કહેવું અને બાવનમાં "ઠાણં સંપત્તાણં" શબ્દના

બદલે "ઠાણં સંપાવિઉં કામાણું" શબ્દ બોલવો અને ત્યાર પછીના શબ્દ બોલવા નહિ.

ત્રીજું નમોથ્થુણં—વર્તમાન કાળના સ્વધર્માચાર્યને કરવાનું છે તે એવી રીતે કે—માહારા ધર્મગુરૂ, ધર્માચાર્ય ધર્મોપદેશક, સમ્યકત્વરૂપી બોધબીજના દાતાર, મિથ્યાત્વ રૂપી તિમિરના મિટાડનાર, બહુ સુત્રી, સુત્ર સીદ્ધાંતના જાણ તરત તારણ, તારણીનાવા સમાન, સફરી જહાજ સમાન, કલ્પ તરૂ સમાન, રત્ન ચિંતામણી સમાન, પાર્શ્વ મણી સમાન, ધર્મના નાયક, ધર્મના મુખી, જીન સાશનના સણગાર, એહેવી અનેક સર્વ શુભોપમાએ બિરાજમાન મુનીરાજ પુજ્યજી સાહેબજી શ્રી ૧૦૦૮ આદિ સાધુ સાધવીજી ગુર્વાદીકની આજ્ઞા પ્રમાણે જ્યાં જ્યાં વીચરે છે ત્યાં ત્યાં તેઓને મારા સમય સમયના સંપૂર્ણ વિધિ સહીત વંદણા નમસ્કાર પહોંચે.

પાઠ ૮ મો. સામાયક પાળવાની વિધિનો.

(સામાયક વ્રત ધારણ કરેલમાં દુષણ લાગેલ હોય તે સુદ્ધ કરવાનો.)

સામાયકનો કાલ (વખત)પુરો થયે આ વીધિ કહેવાનીછે.

એહવા નવમા સામાયક વૃતના પંચઅઇયારા જાણી યવ્વા નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આલોઉં. મણદુપ્પણિહાણે ।૧। વયદુપ્પણિહાણે ।૨। કાયદુપ્પણિહાણે ।૩। સામાઇયિસ્સ-

સઈઅકરણઆએ ।૪। સામાઇયસ્સ અણવઠિયસ્સકરણઆએ ।૫। તસ્સમિછામિદુક્કડં ।૧।

સામાયક સમકાએણં નફાસિયં નપાલિયં નતિરિયં નકિટ્ટિયં નસોહિયં નઆશહિયં આણાએ અણુપાલિતા નભવઈ તસ્સમિ૦ ।૨। સામાયકમાં દસ મનના દસ વચનના બાર કાયાના એ બત્રિશ દોષ માંહિલો જે કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિ૦ ।૩।

સામાયકમાં *સ્ત્રી કથા ભત્તકથા દેશ કથા રાજકથા એ ચાર કથામાંહિલી કથા કરી હોય તો તસ્સ મિ૦ ।૪।

---

૧ મનના દોષ ૧૦-૧ નિર્વિવેકી મને કરે. ૨. યશ કીરતિની વાંચ્છાએ કરે, ૩ ધનનો લાભ વાંચ્છે, ૪ ગર્વ કરે. ૫ ભયથી કરે. ૬ પુત્ર તથા ધનાદિકનું નીયાણું કરે ૭. સામાયકના ફળનો સંદેહ કરે ૮ અવિનય કરે ૯ પરભવે પોતાને અમુક જાતની રિદ્ધિ દેવતાની પદવી મળે એવી વાંચ્છના કરે (અને) ૧૦ રોષ કરે. એ દોષો મનના પરણામથી નીપજે છે.

૨ વચનના દોષ ૧૦-૧ કુવચન બોલે. ૨. કોઇને ધ્રાસકો ફાળ પડે એવી ભાષા બોલે. ૩ સ્વર આલોપે એટલે ગાયન કરે. ૪ પોતાને છાંદે બોલે એટલે પોતાનું છીદ્ર છુપાવી બીજાની વાત ઊચારે. ૫ સુત્ર સંબંધી ખોટા વિવાદ કરે. ૬ કલેશ કરે ૭ રાજદારાદિક કથા વિકથા કરે. ૮. હાંસી મશ્કરી કરે. ૯ સંપદાવિના ઉતાવળો બોલે. ૧૦ મોકળાને (વ્રત વિનાને) જવા આવવાની આજ્ઞા આપે એ દોષો વચનના પરણામથી નીપજે છે.

* સ્ત્રીએ આ પાઠમાં " પુરૂષકથા " કહેવું.

સામાયકમાં આહારસંજ્ઞા ભયસંજ્ઞા મૈથુનસંજ્ઞા પરિગ્રહસંજ્ઞા એ ચાર સંજ્ઞા માંહિલી સંજ્ઞા કરી હોય તો તસ્સ મિ૦ ॥ ૫ ॥ સામાયક વિધિયે લીધું સામાયક વિધિયે પાળ્યું વિધિયે કરતાં અવિધિએ થયું હોય તો તસ્સમિ૦ ॥ ૬ ॥ સામાયકમાં અતિક્રમ વ્યતિક્રમ અતિચાર અણાચાર જાણતાં અજાણતાં મને વચને કાયાએ કરી કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિ૦ ॥ ૭ ॥ સામાયકમાં કાનો માત્રા મીંડી પદ અક્ષર ઓછું અધિક વીપરીત ભણાણું હોય તો અનંત સિધ્ધ કેવળીની સાખે માહારે મિછામિ દુક્કડં ॥ ૮ ॥ ૮ ॥ અ૦ ૪૨૪

સામાયક કરવાની વિધિ.

પ્રથમ મોહપત્તિ પડિલેહણ કરી બાંધવી ॥ ૧ ॥

---

૩ કાયાના દોષ. ૧૨–૧. વસ્ત્ર તથા ભુજાએ કરી પલાંઠી બાંધે ૨. આસન આઘુંપાછું ફેરવે. ૩ ચપળપણે સરવે દિશાએ જુએ. ૪ ગૃહ—ઘર સંબંધી સાવદ્ય એટલે પાપકારી કર્મ કરે. ૫ ભીંત સ્થંભાદિક ઓઠીંગીને બેસે ૬ અંગ ઉપાંગ અતિ સંકોચે ૭ આળસ મરડે તથા ધર્મ કાર્યમાં આળસ કરે. ૮ ટાચકા વગાડે. ૯ શરીરનો મેલ ઉખાડે. ૧૦ પુંજ્યા વિના શરીરે ખંજોળે. ૧૧ વિસામણ કરાવે (અંગ ચંપાવે), અને ૧૨ નિદ્રા કરે. એ બાર દોષ કાયાના પ્રણામથી નિપજે. મન, વચન, અને કાયાના થઇ કુલ બત્રીશ દોષ ટાળીને સામાયક વ્રત કરવું.

પથરણું પલેવીને—જોઇને પાથરવું ાારાા ગોછો તથા રજોહરણુ પડી લેહણુ કરી રાખવો ।। ૩ ।। લઘુંનીતનું ભાજન જોઇ રાખવું ।। ૪ ।। પહેરવાનું કપડું હાથ સાઢા પાંચનું પેહેરવું. ।। ૫ ।। ઓઢવાનું કપડું હાથ પાંચનું ઓઢવું. ।।૬।।

સામાયક આદરવાની વીધિ—સામાયક શરૂ કરતી (બાંધતી) વખતે અનુક્રમે પેહેલેથી સાત પાઠ તેમાં બતાવેલી વીધિ મુજબ કહેવા. **સામાયક પારવાની વીધિ**—પારવાની વિધિમાં પણુ સાત પાઠ કહેવાના છે પરંતુ શરૂ કરતી વખતે જે સાત પાઠ કહેવાના છે તેમાં છઠો પાઠ જે "દ્રવ્ય થકીનો" છે તેના બદલે આઠમો પાઠ "એહેવાનવમા" નો કેહેવો ત્યાર બાદ સાતમો પાઠ છેવટે વિધિ સહિત કહી ત્રણુ નમ્મોકારનો કાઉસગ્ગ કરવો.

।। ઇતિ સામાયક વીધી સંપૂર્ણ. ।।

શ્રી પ્રતિક્રમણુ સૂત્ર.

(આવશ્યક *)

(અહીંયા સવિનયે ઉભા થઇ બે હાથ જોડી મસ્તકે અંજલી કરી ગુર્વાહિકને યથા વીધિ વંદના કરી પહેલા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી.

---

* સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા; એ ચતુર્વીધ તીર્થને અવશ્ય કરીને જે કરવું જોઇએ તેનું નામ આવશ્યક.

પાઠ ૧ લો. આલોયણા વિધિનો.

પ્રથમ આત્મા અનાદિ કાલનો મમતાપણે પ્રવર્ત્યો છે તેહને સમતાપણે પરિણમવાને કાજે સાવદ્ય જોગનું નીવર્તન કરવું. સમભાવનો લાભ તે સામાયક; તે સામાયક આવશ્યક સમતા પરિણામ રાખવામાટે પ્રથમ નીપજાવવો. તે ઇછામિણં ભંતેના પાઠથી માંડીને નવાણું અતિચારના કાઊસગ્ગ સુધી પેહેલો આવસ્યક જાણવો ॥ ૧ ॥

પાઠ ૧ લો. ઇછ્છામિણંભંતેનો.

ઇછ્છામિણંભતે તુભેહિં અભણું નાય સમાણે દેવસિ પડિક્કમણું ઠાએમિ દેવસિ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર *તપ અતિચાર ચિંતવનાર્થં કરેમિ કાઊસગ્ગં ॥ ૧ ॥

અહીંઆં "નમો અરિહંતાણં" થી "જાવ નમો લોએ સવ્વ "સાહુણં" સુધી નમોક્કારનો પાઠ સંપૂર્ણ કહેવો.

પાઠ ૨ જો. આલોયણા વિધિનો.

બાર ગુણ શ્રી અરિહંતજીના, આઠ ગુણ શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજીના, છત્રિશ ગુણ શ્રી આચાર્યજીના, પચવીસ ગુણ શ્રી ઉપાધ્યાયજીના, સત્યાવીસ ગુણ શ્રી સાધુજીના એ પંચ પરમેશ્વર પંચ પદના મળીને એકસો ને આઠ ગુણ સંબંધી જે કોઇ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ, સંબંધી અવિનય

* તપ શબ્દ રાત્રી પ્રતીક્રમણમાં કહેવો. બીજી વખતે કહેવો નહી કેમકે તપ આદર્યો હોય તે પુર્ણ થયા વગર કહેવાય નહીં.

અભક્તિ આસાતના થઈ હોય, મન વચન કાયાએ કરી જાણુપણે અજાણુપણે આકુટી અણાકુટીપણે દ્રવ્યથી ક્ષેત્રથી કાળથી ભાવથી દેશથી સર્વથી વીરાધના કરી હોય, દિવસ સંબંધી રાત્રી સબંધી અપરાધ કર્યાં હોય, કરાવ્યા હોય અનુમોદ્યા હોય અવજ્ઞા કીધી હોય તે અનંતા અરિહંત સિદ્ધ ભગવંત કેવળીની સાખે કરી તસ્સમિછામિ દુકકડં. ૨.

અહીંયાં કરેમિભંતે સમાઇયંથી જાવઅપ્પાણં વોસિરામિ સુધી પાઠ કહેવો.

પાઠ ૨ જો. ઇછ્છામિઠામિ કાઉસગ્ગંનો.

ઇછછામિઠામિ કાઉસગ્ગં જોમેદેવસિઓ અઇયારોકઓ કાઇઓ વાઇઓ માણુસિઓ ઉસુતો ઉમગ્ગો અકપ્પો અકરણિજ્જો દુઝ્ઝાઓ દુવિચિંતિઓ અણાચારો અણિછિયવ્વો અસાવગ પાઉગો નાણેતહદંસણે ચરિત્તાચરિત્તેય સુએસામાઇએ તિન્હંગુત્તિણં ચઉન્હંકસાયાણં પંચન્હંમણુવ્વયાણં તિન્હંગુણવ્વયાણં ચઉન્હંસિખાવયાણં બારસ્સવિહસ્સ સાવગધમ્મસ જખંડિયં જંવિરાહિયં તસ્સમિછછામિ દુક્કડં,

અહીંયાં તસ્સઉત્તરી કરણેણંથી જાવ અપ્પાણં વોસિરામિ સુધી પાઠ કહેવો. અહીંયાં ૯૯ નવાણું + અતિચારનો

+ નવાણું અતિચારની વિગત.

૧૪ જ્ઞાનના પાઠ મધ્યે જંવાઇદ્ધં વિગેરે. ૫ સમકિત ા પાઠના સંકા વિગેરે, ૫ પેહેલા વ્રતના. ૫ બીજા વ્રતના, ૫ ત્રીજા વ્રતના, ૫ ચોથા વ્રતના, ૫ પાચમા વ્રતના, ૫ છઠા વ્રતના, ૫ સાતમા વ્રતના સચિતાહારે વીગેરે. ૧૫ સાતમા વ્રતના કર્માદાન ઇંગાલકમે વીગેરે.

કાઉસગ્ગં કરવો. ઇતિ સામઇયં આવસ્સગસ્સપઢમં અઝઝ-ચણું સમત્તં ૧

ઉભા થઇ પુર્વની માફક બીજા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી. અને લોગસ્સઉજ્જોયગરેથી જાવમમંદીસંતુ સુધી કહેવું.

ઇતી ચઉવિસથ્થયં બિઇયં અઝઝયણું સમતં. ॥૨॥

હવે ઉભા થઈ પુર્વની પેઠે ત્રીજા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી.

પાઠ ૩ જો. ઇછછામિખમાસમણાનો.

(પાપાદિક અતિચાર નિવર્તન કરતી વખતે ત્રીજી ઉત-કૃષ્ટી વંદણા કરવાનો—આ પાઠ બે વખત ઉકડુ આસીને બેસીને કહેવો.)

ઇછછામિ ખમાસમણો વંદિઉ જાવણિજ્જાએ નિસી-હિયાએ અણુજાણહ મેમિઉગ્ગહં નિસીહીઅહોકાય કાયસંફાસં ખમણિજ્જોભેકિલામો અપ્પકિલંતાણું બહુસુભેણુંભે દિવસો-વઈકકંતો જત્તાભે જવણિજ્જંચભે ખામેમિ ખમાસમણો દેવ-સિયં વઈકકમં આવસયાએ પડીકમામિ ખમાસમણાણું દેવ-સીયાએ આસાયણાએ તિતીસંનયરાએ જંકિંચિમિછાએ મણ-દુકડાએ વયદુકડાએ કાયદુકડાએ કોહાએ માણાએ માયાએ

૫ આઠમા વ્રતના. ૫ નવમા વ્રતના. ૫ દશમા વ્રતના, ૫ અગિ-યારમા વ્રતના. ૫ બારમા વ્રતના, અને ૫ સંથારાના પાઠના. એ નવાણું અતિચારનો તથા એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો.

લોભાએ સવ્વ કાલિયાએ સવ્વ મિછોવયારાએ સવ્વધમાઇક્કિ-મણાએ આસાયણાએ જોમેદેવસિઓ અઇયારોકઓ તસ્સ ખમાસમણો પડિકમામિ નિંદામિ ગરિહામી અપ્પાણં વોસીરામી. આ પાઠ બે વખત કહેવો.

ઇતિ વંદણયં તઇયં અઝઝયણં સમતં. ॥ ૩ ॥

ઉભા થઇ પુર્વની પેઠે ચોથા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી.

પાઠ ૪ થો–જ્ઞાનનો.*

(જ્ઞાનના અતીચાર આલોવવાનો.),

દીવસ સંબંધી જ્ઞાન દર્શન ચારીત્ર તપને વીષે જે અતીચાર લાગ્યા હોય તે આલોઊં. આગમે તીવીહે પન્નતે તંજહા સુત્તાગમે ।૧। અથ્થાગમે ।૨। તદુભયાગમે ।૩। એહવા શ્રી જ્ઞાનને વીષે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે આલોઉં. જંવાઇદ્ધં ।૧। વચ્ચામેલિયં ।૨। હીણખરં ।૩। અચ્ચખરં ।૪। પયહીણં ।૫। વિણયહીણં ।૬। જોગહીણં ।૭। ઘોસહીણં ।૮। સુઠુદિન્નં ।૯। દુઠુપડિછિયં ।૧૦। અકાલેક-

* કયા આઠ આચાર પ્રમાણે વર્તવાથી જ્ઞાનની વૃદ્ધી થાય છે તે કહે છેઃ–૧ બત્રિશ જાતની અસઝાય વરજીને કાળ એટલે વખત-સર ભણવાથી, ૨ વિનય સહિત ભણવાથી, ૩ જ્ઞાનનો આદર સતકાર કરી ભણવાથી, ૪ ઉપધ્યાન સહિત [સુત્ર શીખવાને જે જે તપ કરવો કહ્યો છે તે તે કરીને] ભણવાથી, ૫ ઉપકારીનો ગુણ નહિ ભુલવાથી ૬ શુદ્ધ ઉચાર સહિત ભણવાથી, ૭ અર્થ સહિત ભણવાથી [અને] ૮ પાઠ અર્થ ઇત્યાદિ શુદ્ધ ભણવાથી.

ઓસઝ્ઝાઓ ।૧૧। કાલેનકઓસઝ્ઝાઓ ।૧૨। અસઝ્ઝાઇએ સઝ્ઝાયં ।૧૩। સઝ્ઝાઇએ નસઝ્ઝાયં ।૧૪। તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ।૪।

પાઠ ૫ મો. સમકિતનો.

(ત્રણ તત્વને સત્ય રૂપ કરી માનવાનો.) *

દંસણસમકિત પરમથ્થ સંથ્થવો વા સુદિઠપરમથ્થ સેવણાવાવિ વાવન્નકુદંસણવજ્જણા સમત્ત સદ્દહણા એહવા સમક્તિના સમણોવાસએણં સમત્તસ્સ પંચઅઇયારા પાયાલા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આલોઉં. સંકા ।૧। કંખા ।૨। વિતિગિછછા । ૩ । પરપાસંડ પરસંસા ।૪। પરપાસંડ સંથવો ।૫। એ પાંચઅતિચાર મધ્યે જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તે તસ્સમિછામિ દુકડં ।।૫।।

* કયા આઠ આચાર પ્રમાણે વર્તવાથી સમકિતની પુષ્ટી થાય છે તે કહે છેઃ—૧ જીન ભાષિતમાં શંકા ન રાખવાથી, ૨ કંખા રહિત એટલે અન્ય મતની વાંચ્છના ન કરવાથી, ૩ કરણીના ફળનો સંદેહ ન રાખવાથી, ૪ અન્ય મતના આડંબર દેખી નહિ મુંઝાતા અમુઢ દ્રષ્ટીપણે રહેવાથી, ૫ ઉપકારીના ગુણ દીપાવવાથી. ૬ પડતાને એટલે ધર્મ માર્ગથી લથડી જતાને સ્થિર કરવાથી, ૭ ચતુર્વીધ સંઘની યથાયોગ્ય વાત્સલ્યતા (મદદ) કરવાથી, (અને) ૮ જૈન માર્ગનો મહિમા નીર્વિઘ્નપણે પ્રભાવવાથી.

પાઠ ૬ ઠો. પહેલું અણુવ્રત.

(જીવ દયા પાળવા વિષેનું.)

પહેલું અણુવ્રત થુલાઓ પાણાઇવાયાઓ વેરમણું ત્રસજીવ બેઇંદ્રિય તેઇંદ્રિય ચઉરિંદ્રિય પંચેંદ્રિય જાણી પ્રીછી સ્વસંબંધી શરીર માંહિલા પીડાકારી સઅપરાધી વિગલેંદ્રિક-વિના આકુટી હણવાનિમિતે હણવાના પચ્ચખાણ તથા સુક્ષ્મ-એકેંદ્રિય પણ હણવાના પચ્ચખાણ જાવજીવાએ દુવિહં તિવિહેણં નકરેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા એહવા-પહિલાથુલ પ્રાણાતિપાત વેરમણંવ્રતના પંચઅઇયારા પાયાલા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આલોઉં. બંધે ।૧। વહે ।૨। છવિછેએ ।૩। અતીભારે ।૪। ભત્તપાણવોછેએ ।૫। એ પાંચ અતિચાર માંહીલા જે કોઇ અતિચાર લાગ્યાં હોય તે તસ્સમિછામી દુક્કડં. ॥ ૧ ॥ ૬ ॥

પાઠ ૭ મો. બીજું અણુવ્રત.

(સત્ય બોલવા વિષેનું.)

બીજું અણુવ્રતથુલાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણું કન્નાલિક ।૧। ગોવાલિક ।૨। ભોમાલિક ।૩। થાપણમોસો ।૪। મોટકિ કુડિસાખ ।૫। ઇત્યાદિક મોટકું જુઠું બોલવાના પચખાણ જાવજીવાએ દુવિહં તિવિહેણં નકરેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા એહવા બીજાથુલમૃષાવાદ વેરમણંવ્રતના પંચ-અઇયારા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આલોઊં. સહસ્સાભખાણે ।૧। રહસ્સાભખાણે ।૨। સદારમંતભેએ ।૩।

મોસોવએસે ।૪। કુડલેહકરણે ।પ। એ પાંચ અતિચાર માં-
હીલા જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તે તસ્સ મિછામિ
દુક્કડં. ।૨। ।૭।

પાઠ ૮ મો. ત્રીજું અણુવૃત.

(ચોરી નહીં કરવા વિષેનું).

ત્રીજું અણુવૃત થુલાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં ખાતરખણી ગાંઠડી છોડી તાલુપર કુંચીએ કરી પડી વસ્તુ ધણીયાતી જાણી ઇત્યાદિક મોટકું અદત્તાદાન લેવાના પચ્ચ-ખાણ. સગાસંબંધી વ્યાપારસંબંધી તથા નભરમી વસ્તુ ઉપરાંત અદત્તાદાન લેવાના પચ્ચખાણ. જાવજીવાએ દુવિહં તિવિહેણું નકરેમિ નકારવેમી મણસા વયસા કાયસા એહ-વા ત્રીજા થુલ અદત્તાદાન વેરમણંવ્રતના પંચઅઇયારા જાણી-યવ્વા નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આલોઉં. તેન્નાહડે ।૧। તક્કરપઉગે ।૨। વિરૂદ્ધરજ્જાઇક્કમ્મે ।૩। કુડતોલે કુડમાણે ।૪। તપઠિરૂવગવવહારે ।પ। એ પાંચ અતિચાર માંહીલા જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તે તસ્સમિછામિ દુકકડં. ।૩। ।૮।

પાઠ ૯ મો. ચોથું અણુવૃત.

[શીયળ પાળવા વિષેનું.]

ચોથું અણુંવૃત થુલાઓ મેહુણાઓ વેરમણં સદારx સંતોસિએ અવસેસં મેહુણ વિહંનો પચ્ચખાણ ।૨। અને

---

x પુરૂષે " સદાર સંતોષીએ " કહેવું અને સ્ત્રીએ સભર્તાર સંતોષીએ કહેવું.

જે સ્ત્રી પુરૂષને મુળ થકી કાયાએ સેવવાના પચ્ચખાણ હોય તેહને દેવતા મનુષ્ય તિર્યંચ સંબંધી મેહુણનો પચખાણ. જાવજીવાએ દેવતા સંબંધી દુવિહં તિવિહેણં નકરેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા મનુષ્ય તિર્યંચ સંબંધ એગવીહં એગવિહેણં નકરેમિ કાયસા એહવા ચોથા થુલ મેહુણ વેરમણં વ્રતના પંચ અઇયારા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આલોઉં. ઇત્તરીય પરીગ્ગહીયગમણે ।૧। અપરીગ્ગહીયગમણે ।૨। અનંગ કીડા ।૩। પરવીવાહકરણે ।૪। કામ ભોગેસુ તીવ્વાભીલાસા ।૫। એ પાંચ અતીચાર માંહીલા જે કોઇ અતીચાર લાગ્યા હોય તે તસ્સમીછામી દુક્કડં. ।૪। ।૯।

પાઠ ૧૦ મો. પાંચમું અણુવ્રત.

(પરિગ્રહનો ત્યાગ કરવા વિષે.)

પાંચમું અણુવ્રત થુલાઓ પરીગ્ગહાઓ વેરમણં ખેત્તવથ્થુનું યથા પરીમાણ ।૧। હીરણ સોવનનું યથા પરીમાણ ।૨। ધનધાનનું યથા પરિમાણ ।૩। દુપદ ચઉપદનું યથા પરિમાણ ।૪। કુવિયનું યથા પરિમાણ ।૫। એ યથા પરિમાણ કીધું છે, તે ઉપરાંત પોતાનો પરિગ્રહ કરી રાખવાના પચખાણં જાવજીવાએ એગવિહં તિવિહેણં, નકરેમિ મણસા વયસા કાયસા એહવા પાંચમા થુળ પરિગ્રહ પરિમાણ વેરમણં વ્રતના પંચ અઇયારા જાણિયવ્વા નસમાયરિ-

ચવ્વા તંજહા તે આલોઉં. ખેતવથ્થુ પમાણાઇકિમે ।૧।, હિરણ સુવન પ્પમાણાઇકમ્મે ।૨। ધનધાન પ્પમાણાઇક્મે ।૩। દુપદ ચઉપદ પ્પમાણાઇકમ્મે ।૪। કુવિયપ્પમાણાઇકમ્મે ।૫। એ પાંચ અતિચાર માંહીલા જે કોઈ અતિચાર લાગ્યા હોય તે તસ્સ મિછામિદુક્કડં. ।૫।૧૦।

પાઠ ૧૧ મો. છઠું ગુણવ્રત. (દિશાઓનું માન કરવા વિષેનું)

છઠું દિશિવ્રત ઉર્ધ્વ દિસિનું યથા પરિમાણ ।૧। અધો-દિશિનું યથા પરિમાણ ।૨। તિરિયદિસિનું યથા પરિમાણ ।૩। એ યથા પરિમાણ કીધું છે તે ઉપરાંત સઇચ્છાએ કાયાએ જઇને પાંચ આશ્રય સેવવાના પચખાણ જાવજીવાએ દુવિહં તિવિહેણં નકરેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા એહવા છઠા દિસિવેરમણં વ્રતના પંચ અઇયારા જાણીયવ્વા નસમાયરીયવ્વા તંજહા તે આલોઉં. ઉર્ઘ્વદિસિપ્પમાણાઇકમ્મે ।૧। અધોદિશિપ્પમાણાઇક્કમે ।૨। તિરિયદીસીપ્પમાણાઇકમે ।૩। ખેત્તવુઢ્ઢિ ।૪। સઈઅંતરધાએ ।૫। એ પાંચ અતિચાર માંહીલા જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તે તસ્સમિછામિ દુક્કડં ।૬। ।૧૧।

પાઠ ૧૨ મો. સાતમું ગુણવ્રત.

(દ્રવ્યનું માન કરવા વિષેનું.)

સાતમું વ્રત ઉવભોગપરિભોગવિહં પચ્ચખાયમાણે ઉલણીયાવીહં ।૧। દંતણવિહં ।૨। ફલવિહં ।૩। અભંગ-

ણુવીહં ।૪। ઉવટ્ટણુવિહં ।૫। મંજ્જણુવિહં ।૬। વથ્થવીહં ।૭। વીલ્લેવણુવિહં ।૮। પુફ્ફવિહં ।૯। આભરણુવિહં ।૧૦। ધુપવિહં ।૧૧। પેજ્જવિહં ।૧૨। ભખણુવિહં ।૧૩। ઉદન-વિહં ।૧૪। સૂપવિહં ।૧૫। વિગયવિહં ।૧૬। સાકવિહં ।૧૭। મહુરવિહં ।૧૮। જમણુવિહં ।૧૯। પાણીવિહં ।૨૦। મુખવાસવિહં ।૨૧। વાહનીવિહં ।૨૧। વાહનવિહં ।૨૩। સયણુવિહં ।૨૪। સચિત્તવિહં ૨૫ દવ્વવિહં ૨૬ ઇત્યા-દિકનું યથા પરિમાણુ કીધું છે તે ઉપરાંત ઊવભોગ પરિ-ભોગ ભોગનિમિત્તે ભોગવવાના પચ્ચખાણુ. જાવજીવાએ એગવિહં તિવિહેણું નકરેમિ મણુસા વયસા કાયસા એહ-વા સાતમા ઉવભોગ પરિભોગ દુવિહે પન્નતે તજહા. ભોય-ણાઉય કમ્મઉય, ભોયણાઉય સમણોવાસએણું પંચ અ-ઇયારા જાણિયવ્વા ન સમાયરિયવ્વા તંજહા તે આળોઊં. સચિત્તાહારે ૧, સચિત્ત પડિબદ્ધાહારે ૨, અપ્પોલીઓ સઇ ભખણયા ૩, દુપ્પોલીઓ સઇ ભખણયા ૪, તુછો સઇ ભખણયા ૫, કમ્મઊણું સમણો વાસએણું પન્નરસ્સ કમ્મા-દાણાઈં જાણિયવ્વા ન સમાયરીયવ્વા તંજહા તે આલોઊં. ઇંગાલકમ્મે ૧ વણુકમ્મે ૨ સાડીકમ્મે ૩ ભાડીકમ્મે ૪ ફોડીકમ્મે ૫ દંતવાણીજ્જે ૬ કેસવાણિજ્જે ૭ રસવાણિજ્જે ૮ લખવાણિજ્જે ૯ વિસવાણિજ્જે ૧૦ જંતપીલણુકમ્મે ૧૧ નીલંછણુકમ્મે ૧૨ દવગ્ગિદાવણુયા ૧૩ સરદહતલાગપરિસો-સણીયા ૧૪ અસઇપોસણીયા ૧૫ એ પાંચ અતિચાર અને

પન્નર કરમાદાન મધ્યે જે કોઈ લાગ્યા હોય તે તસ્સમિ-
છામિ દુક્કડં ૭–૧૨.

પાઠ ૧૩ મો. આઠમું ગુણવ્રત.

[અનર્થદંડનો ત્યાગ કરવા વિષેનું.]

આઠમું વ્રત અનર્થદંડનું વેરમણં ચઊવિહે અણઠા-
દંડે પન્નતે તંજહા. અવઝ્ઝાણાચરિયં ૧ પમાયાચરિયં ૨
હંસપ્પયાણં ૩ પાવકમ્મોવએસં ૪ એહવા આઠમા અનર્થા
દંડ સેવવાના પચ્ચખાણ જાવજીવાએ દુવહિં તિવિહેણં નક-
રેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા એહવા આઠમા અ-
ણઠાદંડ વેરમણંવ્રતના પંચઅઈયારા જાણિયવ્વા નસમાયરી-
યવ્વા તંજહા તે આલોઉં. કંદપ્પે ૧ કુકુઈએ ૨ મોહરિએ
૩ સંજુત્તાહિગરણે ૪ ઉવભોગ પરિભોગ અઈરત્તે ૫ એ
પાંચ અતિચાર માંહિલા જે કોઈ અતિચાર લાગ્યા હોય તે
તસ્સમિછછામી દુકકડં ૮–૧૩.

પાઠ ૧૪ મો. નવમું શિક્ષાવૃત.

(સામાયક કરવા વિષેનું.)

નવમું સામાયક વ્રત સાવજ્જ જોગનું વેરમણં જાવ-
નિયમ પજ્જુવાસામિ દુવિહં તિવિહેણં નકરેમિ નકારવેમિ
મણસા વયસા કાયસા એહવી સદહણા પરૂપણા સામાયકનો
અવસર આવે સામાયક કરીયે તિવારે ફરસનાએ કરી શુદ્ધ
એહવા નવમા સામાયક વ્રતના પંચ અઈયારા જાણિયવ્વા

નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આળોઉં. મણુદુપ્પણિહાણે ૧. વયદુપ્પણિહાણે ૨ કાયદુપ્પણિહાણે ૩ સામાઇયસ્સ સઇઅકરણયાયે ૪ સામાઇયસ્સ અણુવઠિયસ્સ કરણયાએ ૫ એ પાંચ અતિચાર માંહિલા જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં ૯—૧૪

પાઠ ૧૫ મો. *દસમું શિક્ષાવૃત.

(દેસાવગાસિક કરવા વિષેનું.)

દશમું દેશાવગાસિક વ્રત દિન પ્રતે પ્રભાત થકી પ્રારંભિને પૂર્વાદિક છદિશિ જેટલી ભૂમિકા મોકલી રાખી છે તે ઉપરાંત સઇચ્છાએ કાયાએ જઇને પાંચ આશ્રય સેવવાના પચ્ચખાણ જાવઅહોરતં દુવિહં તિવિહેણું નકરેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા જેટલી ભૂમિકા મોકલી રાખી છે તે માંહિ દ્રવ્યાદિકની મર્યાદા કીધી છે તે ઉપરાંત ઉપભોગ પરિભોગ ભોગનિમિતે ભોગવવાના પચ્ચખાણ જાવઅહોરતં એગવિહં તિવિહેણું નકરેમિ મણસા વયસા કાયસા એહવા દસમાં દેસાવગાસીક વ્રતના પંચ અઇયારા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આળોઉં. આણવણપઉગે ૧ પેસવણપઉગે ૨ સદ્દાણુંવાએ ૩ રૂવાણુવાએ ૪ બહિયા પોગ્ગલપખવે ૫ એ પાંચ અતિચાર માંહેલો જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તે તસ્સ મિછામિ દુક્કડં ૧૦—૧૫

---

* દસમું વ્રત પાળવાની વિધિઃ—

પાઠ ૧૬ મો. +અગિયારમું શિક્ષાવ્રત.

(પોષો કરવા વિષેનું એટલે આત્માને ધર્મધ્યાનથી પુષ્ટ કરવાનું.)

અગ્યારમું પોષધવ્રત અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમનું

એહવા દસમા દેસાવગાસીક વ્રતના પંચ અઇયારા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વાં તંજહા તે આલોઉં. આણુવણુપઉગે પેસવણુપઉગે સદાણુવાએ રૂવાણુવાએ બહિયા પોગ્ગળપખવે તસ્સમિછામિ દુક્કડં ૧

દસમું વ્રત સમકાએણું નફાસીયં નપાલીયં નતિરિયં નકિટીયં નસોહિયં નઆરાહિયં આણાએઅણુપાલિતા નભવઇ તસ્સમિછામિ દુક્કડં ૨

દસમાવ્રતમાં લાગતા દોષ માંહેલો જે કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિછામિદુક્કડં ૩

દસમાવ્રતમાં સ્ત્રીકથા ભતકથા દેશકથા રાજકથા એ ચાર કથા માંહેલી કોઇ કથા કરી હોય તો તસ્સમિછામિદુક્કડં ૪

દશમાવ્રતમાં આહારસંજ્ઞા ભયસંજ્ઞા મૈથુન સંજ્ઞા પરીગ્રહસંજ્ઞા એ ચાર સંજ્ઞા માંહેલી કોઇ સંજ્ઞા કરી હોય તો તસ્સમિછામિ દુક્કડં. ૫.

દસમું વ્રત વિધીએ લીધું વીધીએ પાળ્યું વિધીએ કરતાં અવીધીએ થયું હોય તો તસ્સમિછામિ દુક્કડં. ૬

દસમા વ્રતમાં અતિકરમ વ્યતિકરમ અતિચાર અણાચાર જાણતા અજાણતા મને વચને કાયાએ કરી જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર અને તપ સબંધી કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિછામી દુક્કડં. ૭

દસમાવ્રતમાં કાનો માત્રા મીંડી પદ અક્ષર ઓછો અધિક વિપરીત ભણાઓ હોય તો અનંતસિદ્ધ કેવળીની સાખે માહરે મિછામિદુક્કડં. ૮

+ પોષો પાળવાની વિધિઃ—

પચખાણ ૧ અબ્રહ્મનું પચખાણ ૨ મણિસોવનનો પચખાણ ૩ માલાવન્નગવીલેવણનો પચખાણ ૪ સથ્થમુસલાદિક

એહવા અગ્યારમાં પડીપુર્ણ પોષધ વ્રતના પંચ અઇયારા જાણીયવ્વા નસમાયરિવ્વા તંજહા તે આલોઊં. અપડિલેહિય દુપડિલેહિય સેજ્જા સંથારએ ૧ અપમજ્જિય દુપમજ્જિય સેજ્જા સંથારએ ૨ અપડિલેહીય દુપડિલેહિય ઉચાર પાસવણ ભૂમી ૩ અપમજ્જિય દુપમજ્જિય ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમી ૪ પોસહસ્સસમંઅણુપાલણુયા ૫ એ પાંચ અતીચાર માંહીલા જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તે તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં. ૧

પોષધવ્રત સમકાએણં નફાસીયં નપાલીયં નતિરિયં નકિટ્ટિયં નસોહિયં નઆરાહિયંઆણાએ અણુપાલીતા નભવઇ તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં ૨

પોષધવ્રતમાં એકવીસ દોષ માંહીલા જે દોષ લાગ્યા હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં ૩

પોષામાં ૨૧ દોષ કેવી રીતે કરવાથી લાગે છે તેની વીગતઃ—

૧ અવ્રત્તિની લાવેલ વસ્તુ વાપરવાથી, ૨ પોસા કાજે સરસ આહાર કરવાથી ૩ અંતરવારણે સંજોગ મેળવી આહાર લેવાથી ૪ શરીરની વિભુષા કરવાથી ૫ પોસા કાજે વસ્ત્ર ધોવરાવવાથી ૬ પોસામાં આભરણ તથા બહુ મુલાં વસ્ત્ર પહેરવાથી ૭ પોસામાં નખ ઉતરાવવાથી ૮ શરીરનો મેલ ઉતારવાથી ૯ દિવસે સુવાથી ૧૦ પોસામાં કામ પ્રદીપ્તવાળી કથા કહેવાથી ૧૧ ભત્ત કથા કરવાથી ૧૨ રાજ કથા કરવાથી ૧૩ દેશ કથા કરવાથી ૧૪ પરનિંદા કરવાથી ૧૫ માતા પીતા વગેરે અવ્રતીને આવવા જવાનો આદેશ

સાવજ્જોગના પચખાણુ પ જાવઅહોરત્તં પજ્જુવાસામિ દુવિહં તિવિહેણં નકરેમી નકારવેમી મણુસા વયસા કાયસા એહેવી સદહણા પરૂપણા પોષાનો અવસર આવે પોષો કરીએ તિવારે ફરસનાએ કરી શુદ્ધ એહવા અગ્યારમાં પડિપુણ્ણં પોષધવ્રતના પંચઅઇયારા જાણિયવ્વા નસમાયરિવ્વા તંજહા તે આળોઊં. અપડિલેહિય દુપડિલેહિય સેજ્જાસંથારએ ૧

આપવાથી ૧૬ ચોરીની કથા કરવાથી ૧૭ સ્ત્રીના અંગ ઉપાંગ નીરખવાથી ૧૮ સ્ત્રી આસન ઉપરથી ઉઠ્યા પછી બે ઘડી પહેલા બેસવાથી ૧૯ સંસારનું કામ ચિંતવવાથી ૨૦ ઉધાર પાસવણના ઠામ ભેળા મુકવાથી અને ૨૧ શૈજ્ય સંથારાદિક પુંજ્યા વિના વાપરવાથી.

પોષધવ્રતમાં સ્ત્રીકથા ભત્તકથા દેશકથા રાજકથા એ ચાર કથા માંહીલી કથા કરી હોય તો તસ્સમિછામી દુક્કડં ૪ પોષધવ્રતમાં આહારસંજ્ઞા ભયસંજ્ઞા મૈથુનસંજ્ઞા પરિગ્રહસંજ્ઞા એ ચાર સંજ્ઞા માંહેલી કોઈ સંજ્ઞા કરી હોય તો તસ્સમિછામિ દુક્કડં ૫

પોષધવ્રત વિધિએ લીધું વિધાએ પાળ્યું વિધીએ કરતાં અવિધિએ થયું હોય તો તસ્સમિછામિ દુક્કડં ૬

પોષધવ્રતમાં અતિકરમ વ્યતિકરમ અતિચાર અણાચાર જાણતા અજાણતા મને વચને કાયાએ કરી જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર અને તપ સબંધી કોઈ દોષ લાગ્યા હોય તો તસ્સમીછામીદુક્કડં. ૭

પોષધવ્રતમાં કાનો માત્રા મીંડી પદ અક્ષર ઓછો અધીક વીપરીત ભણાણો હોય તો અનંત સીદ્ધ કેવળીની સાખે માહારે મીછામીદુક્કડં. ૮

અપમજ્જિય દુપમજ્જિય સેજ્જા સંથારએ ૨ અપડિલેહિય દુપડિલેહિય ઊચ્ચાર પાસવણભુમિ ૩ અપમજ્જિય દુપમજ્જિય ઊચ્ચાર પાસવણભુમિ ૪ પોસહસ્સ સમં અણાણું પાલણયા ૫ એ પાંચ અતિચાર માંહિલા જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તે તસ્સમિછામિ દુક્કડં ૧૧–૧૬.

પાઠ ૧૭ મો. બારમું શિક્ષાવૃત.

(સાધુજીને વોહોરાવવા વિષેનું.)

બારમું અતિથિસંવિભાગવૃત સમણે નિગ્ગંથે ફાસુએશણિજ્જેણં અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમં વથ્થ પડિગ્ગહ કંબલ પાયપુછણેણં પાઢીઆરૂ પીઠ ફલગ સેજ્જા સંથારએણ ઊસહ ભેસજ્જેણં પડિલાભેમાણે વિહરામી એહવી સદહણા પરૂપણા સાધસાધવીની જોગવાઇમીલે તિવારે ફરસનાએ કરી શુદ્ધ એહવા બારમા અતિથિ સંવિભાગ વૃતના પંચ અઇયારા જાણીયવ્વા નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આલોઊં. સચિત્તનિખેવણિયા ૧ સચિતપેહણિયા ૨ કાલાઇકમ્મે ૩ પરોવએસે ૪ મછરિયાએ ૫ એ પાંચ અતિચાર માંહેલા જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તો તસ્સમિછામિદુક્કડં ૧૨-૧૭

પાઠ ૧૮ મો. અણસણ–સંથારો કરવાની વિધિનો.*

---

* રાત્રિ પ્રતિક્રમણમાં તપના બાર ભેદ કહેવાના તે આ પ્રમાણે:–૧ અણસણ ૨ ઊણોદરી ૩ વૃતિ સંક્ષેપ, ૪ રસ પરિત્યાગ ૫ કાયક્લેશ, ૬ પડિસંલિહનતા ૭ પ્રાયશ્ચિત, ૮ વિનય, ૯ વૈયાવચ્ચ, ૧૦ સઝાય, ૧૧ ધ્યાન, ૧૨ કાઊસગ્ગ, એ બાર પ્રકારના તપ-(પહેલા ૭ બાહ્યના અને પાછલા ૭ અભ્યંતર)ના ભેદને વિષે જે દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

અપછિમ મારણંતિય સંલેહણા પોષધસાલાપુંજીને ઉ-ચ્ચાર પાસવણ ભુમિકાપડિલેહિને ૨ ગમણાગમણે પડિકમિને દભોહિક સંથારો સંથરીને ૪ દભોહિક સંથારો દુરૂહિને ૫ પૂર્વ તથા ઉત્તરદિસિ પલ્યંકાદિક આશણે બેશીને ૬ કરયલ સંપગ્ગહીયં સિરસાવત્તયં મથ્થયે અંજલિકટુ એવંવયાસી નમોથ્થુણં અરિહંતાણં ભગવંતાણં જાવસંપત્તાણં ૭ એમ અનંતા સિદ્ધને નમસ્કાર કરીને વર્ત્તમાન પોતાના ધર્માચાર્યને નમસ્કાર કરીને ૮ પુર્વે જે વૃત આદર્યા છે તે આલોઈ પડિક્કમિનિંદી નિસલ્લ થઇને ૯ સવ્વંપાણાઇવાયં પચખામિ સવ્વં મુસાવાયં પચખામિ સવ્વંઅદિનાદાણં પચખામિ સવ્વંમેહુણં પચખામિ સવ્વંપરિગ્ગહં પચખામિ સવ્વંકોહં પચખામિ જાવ મિછ્છાદંસણસલ્લં અકરણિજ્જંજોગં પચખામિ જાવજીવાએ તિવિહં તિવિહેણં નકરેમિ નકારવેમિ કરંતંનાણુંજાણુઇ મણસા વયસા કાયસા એમ અઢાર પાપસ્થાનક પચખીને ૧૦ સવ્વં અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમં ચઉવિહં પિયાહારં પચખામિ જાવ જીવાએ એમ ચારે આહાર પચખીને ૧૧ જંપિઅં ઈમંસરીરં ઇઠંકંતંપિયંમણુંન્નં મણામંધિજં વિસાસિયં સમયં અણુમયં બહુમયં ભંડકરંડગસમાણં રયણ કરંડગ ભુયં માણંસીયં માણંઉન્હં માણંખુહા માણંપીવાસા માણંબાલા માણંચોરા માણંદંસા માણંમસગા માણંવાઇયિ પિતિય સંભિમ સન્નિવાઇયં વિવિહારો ગાયંકા પરીસહોવસગા ફાસા ફુસંતી

ત્તિકટ્ટુ એયંપિયણું ચરિમેહિં ઉસ્સાસનિસાસેહિ વોસિરામી ત્તિકટ્ટુ એમ સરીર વોસિરાવીને ૧૨ કાલં અણુવ કંખમાણે વિહરંતિ ૧૩ એહવી સદહણાપરૂપણા અણુસણનો અવસર આવે અણુસણ કરૂં તિવારે ફરસનાએ કરી શુદ્ધ એહવા અપછિમ મારણંતિય સંલેહણા ઝુસણા આરાહણાના પંચઅઇયારા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા તંજહા તે આળોઉ. ઇહલોગાસંસપ્પઉગે ૧ પરલોગાસંસપ્પઉગે ૨ જીવિયાસંસપ્પઉગે ૩ મરણાસંસપ્પઉગે ૪ કામભોગાસંસપ્પઉગે ૫ એ પાંચ અતિચાર માંહેલા જે કોઇ અતિચાર લાગ્યા હોય તો તસ્સમિછામિ દુક્કડં ૧૮.

એમ સમકિત પુર્વક બારવ્રત સંલેખણા સહિત એહને વિષે જે કોઇ અતિક્રમ ૧ વ્યતિક્રમ ૨ અતિચાર ૩ અણાચાર ૪ જાણતા અજાણતા મન વચન અને કાયાએ કરી સેવ્યા હોય સેવરાવ્યા હોય સેવતા પ્રત્યે અનુમોદ્યા હોય તો અનંત સિદ્ધ કેવળીની સાખે તસ્સમિછામિ દુક્કડ.

પાઠ ૧૯ મો. અઢાર પાપસ્થાનકનો.

હવે અઢાર પાપસ્થાનક સેવ્યા હોય તે આળોઉં છું. પ્રાણાતિપાત ૧ મૃષાવાદ ૨ અદત્તાદાન ૩ મૈથુન ૪ પરીગ્રહ ૫ ક્રોધ ૬ માન ૭ માયા ૮ લોભ ૯ રાગ ૧૦ દ્વેષ ૧૧ કલહ ૧૨ અભ્યાખ્યાન ૧૩ પૈશુન્ય ૧૪ પરપરિવાદ ૧૫ અરઇરઈ ૧૬ માયામોસો ૧૭ મિછાદંસણસલ્લં ૧૮ એ અઢાર પાપસ્થાનક સેવ્યા હોય સેવરાવ્યા હોય સેવતા પ્ર

ત્યે અનુમોદ્યા હોય તો અનંતસિદ્ધ કેવળીની સાખે તસ્સ-મિછામિ દુક્કડં ૧૯.

પાઠ ૨૦ મો. પચીસ પ્રકારના મિથ્યાત્વનો.

હવે પચીસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ લાગ્યું હોય તે આ-લોઊં છું. ૧ અભિગ્રહિક મીથ્યાત્ ૨ અનાભિગ્રહીક મી-થ્યાત્ ૩ અભીનીવેસીકમીથ્યાત્ ૪ શંશયિકમીથ્યાત્ ૫ અ-ણાભોગમીથ્યાત્ ૬ લોકિકમીથ્યાત્ ૭ લોકોત્તરમીથ્યાત્ ૮ કુપ્રાવચન મીથ્યાત્ ૯ જિન માર્ગથી ઓછું પરૂપે તે મી-થ્યાત્ ૧૦ જિન મારગથી અધીકું પરૂપે તે મિથ્યાત ૧૧ જિન મારગથી વિપરીત પરૂપે તે મિથ્યાત્ ૧૨ ધર્મને અધર્મ કહે તે મીથ્યાત્ ૧૩ અધર્મને ધર્મ કહે તે મીથ્યાત્ ૧૪ જીવને અજીવ કહે તે મીથ્યાત ૧૫ અજીવને જીવ કહે તે મીથ્યાત્ ૧૬ જિનમાર્ગને અન્યમાર્ગ કહે તે મી-થ્યાત્ ૧૭ અન્ય માર્ગને જિનમાર્ગ કહે તે મીથ્યાત્ ૧૮ સાધુને કુસાધુ કહે તે મીથ્યાત્ ૧૯ કુસાધુને સાધુ કહે તે મીથ્યાત્ ૨૦ આઠ કર્મથી મુકાણા તેને કહે જે નથી મુકાણા તે મીથ્યાત ૨૧ આઠ કર્મથી નથી મુકાણા તેને કહે જે મુકાણા તે મીથ્યાત્ ૨૨ અવિનય મીથ્યાત્ ૨૩ અક્રિયા મીથ્યાત્ ૨૪ અજ્ઞાન મીથ્યાત્ ૨૫ આશાતના મીથ્યાત્ એ પચીસ પ્રકારનું મીથ્યાત્ માહારે જીવે તમારે જીવે સેવ્યું હોય સેવરાવ્યું હોય સેવતા પ્રત્યે અનુમોદ્યા હોય તો અ-નંતસીદ્ધ કેવળીની સાખે તસ્સમિછામિ દુક્કડં ૨૦.

પાઠ ૨૧ મો. ચૌદ પ્રકારના સમુર્છિમનો.

હવે ચઉદ્દ પ્રકારનાં સમુર્છિમ મનુષ્ય સંબંધી પાપ લાગ્યું હોય તે આળોઉં છું. ૧ ઉચ્ચારે સુવા, ૨ પાસવણે સુવા ૩ ખેળેસુવા ૪ સંઘાણેસુવા ૫ વંતસુવા ૬ પીતેસુવા ૭ પુએસુવા ૮ સોણીએસુવા ૯ સુક્કેસુવા ૧૦ સુકકપોગળ પરીસાડીએસુવા ૧૧ વીગયજીવકલેવરેસુવા ૧૨ ઇથ્થિપુરી-સસંજોગેસુવા ૧૩ નગરનીધમણેસુવા ૧૪ સવ્વેસુચેવઅસુઇ-ઠાણેસુવા એ ચૌદ પ્રકારના સમુર્છિમ સંબંધી પાપ લાગ્યું હોય તો તસ્સમિછામી દુકકડં ૨૧

(અહીંયા) ઇછામિ આલોઉ જોમેદેવસીઓ અઇચારો કઓ જાવ જંખંડીઅં જંવિરાહીઅં તસ્સમિછામી દુકકડંનો પાઠ કહેવો (ત્યાર પછી) નમોઅરિહંતાણુંથી જાવ સવ્વસા-હુણું સુધીનો પાઠ કહેવો (અને પછી) કરેમિભંતેસામાઈ-યંથી જાવઅપ્પાણું વોસિરામિ સુધીનો પાઠ કહેવો.

પાઠ ૨૨ મો. માંગલીકનો.

(આ પાઠ કહેતી વખતે જમણો ઢીંચણ ઉભો રાખી ડાબો ઢીંચણ ધરતી થાપી બે હાથ જોડી પગે લાગી કહેવો.)

ચતારિ મંગળં અરિહંતા મંગળં સિદ્ધા મંગળં સાહુ મંગળં કેવળી પન્નંતો ધમ્મો મંગળં ચત્તારિલોગુત્તમા અ-રીહંતાલોગુત્તમાં સિદ્ધાલોગુત્તમા સાહુલોગુત્તમાં કેવળીપન્નત્તો ધમ્મોલોગુતમા ચત્તારિ શરણું પવ્વજામિ અરિહંતા શરણું

પગ્વજ્જામિ સિદ્ધાશરણું પગ્વજ્જામિ સાહુશરણું પગ્વજ્જામિ કેવળી પન્નતો ધમ્મો શરણું પગ્વજામિ ચાર શરણા કરે જેહ ભવસાગરમાં ન બુડે તેહ સકળ કર્મનો આણે અંત મોક્ષ તણા સુખ લહે અનંત ભાવ ધરીને જેહ ગુણ ગાય તેહ જીવ તરીને મુગતે જાય સંસારમાંહી શરણા ચાર અવર શરણ નહિ કોય જે નરનારી શરણ ચાર આદરે તેને અક્ષય અવિચળ પદ હોય અંગુઠે અમૃત વસે લબ્ધી તણાં ભંડાર ગુરૂગૌતમને સમરીએ તો મન વંછીત ફળદાતાર ૨૨ (અહીંયાં) ઇછામિ પડીકમીઉ જોમે દેવસયો અઈયારોકઓથી જાવ તસ્સમિછામી દુક્કડં સુધીનો પાઠ કહેવો. (ત્યારપછી) ઇછામિપડીક્કમિઉં ઈરિયા વહિયાએથી જાવ તસ્સમિછામિ દુક્કડં સુધીનો પાઠ કહેવો.

હવે ઉભા થઈ પુર્વની માફક સમણ સુત્રની આજ્ઞા માગવી.

પાઠ ૨૩ મો. પહેલું સમણસુત્ર.*

ઇછામિ પડક્કમિઉં પગામસિજ્જાએ નિગામસિજ્જાએ સંથારાઉવટ્ટણાએ પરિયટ્ટણાએ આઊટ્ટણાએ પસારણાએ છપ્પઇસંઘટ્ટણાએ કુઇએ કક્કરાઇએ છીએ જંભાઇએ આમોસસસરખામોસે આઊલ માઊલાએ સુવણવત્તીયાએ ઇથ્થિ

---

* કોઇ પણ વ્રતમાં નાંદ્રા કરી હોય ત્યારે ઇરીયાવહી કરવામાં લોગસ્સ ચાર તથા પહેલા સમણ સુત્રનો કાઊસગ્ગ કરવો.

વિપરિયાસિયાએ દિઠિવિપરિયા સિયાએ મણુવિપરિયાસિયાએ પાણુભોયણ વિપરિયાસિયાએ જોમેદેવસિઓ અઇયારોકઓ તસ્સમિછામીદુકકડં ૧-૨૩.

પાઠ ૨૪ મો. બીજું સમણુસુત્ર.

પડિકકમામી ગોચરગચરિયાએ ભિખાયરિયાએ ઊગ્ઘાડકવાડ ઊગ્ઘાડણુાએ સાણુાવછાદારા સંઘટ્ટણુાએ મંડિપાહુડિયાએ બલિપાહુડિયાએ ઠવણુા પાહુડિયાએ સંકિએ સહસાગારે અણેસણુાએ* પાણુભોયણુાએ બીયભોયણુાએ હરીયભોયણુાએ પછાકમ્મિયાએ પુરેકમીયાએ અદિઠહડાએ દગ્ગસંસઠહડાએ રયસંસઠહડાએ પારિસાડણિયાએ પારિઠાવણિયાએ ઉહાસણુભિખાએ જંઉગ્ગમેણું ઉપાયણેસણુાએ અપડિસુદ્ધં પડિગાહિયં પરિભુત્તંવા જંનપરિઠાવયં તસ્સમિછામિ દુકકડં. ૨-૨૪.

પાઠ ૨૫ મો-ત્રીજું સમણુસુત્ર.+

પડિકકમામિ ચાઉકાલંસઝાયસ્સ અકરણુયાએ ઉભય કાળં ભંડોવગરણુસ્સ અપડિલેહણુયાએ દુપડિલેહણુયાએ

---

* સહસ્સ શબ્દ પછી "પાણેસણાએ" અને "અણુભોયણાએ" એ શબ્દ કેટલાએક આધુનીક પુસ્તકમાં જોવામાં આવે છે પણ પુરાતન પુસ્તકમાં જોવામાં આવતા નથી. વળી એ બંને શબ્દનો જે અર્થ થાય છે તેનો સમાવેશ તેના આગળ પાછળના શબ્દોમાં પણ થઇ જાય છે તેથી તે શબ્દો અહીં વગર જરૂરના જાણી લખ્યા નથી.

\+ કોઇ પણ વ્રતમાં પડિલેહણ કર્યા પછી "ઇરીયાવહિયા" ના કાઉસગ સાથે "ત્રીજા સમણુસુત્ર" નો પણ કાઉસગ્ગ કરાય છે.

અણમજાણુાએ દુપમજાણુાએ અઈક્રમે વઇક્રમે અઇયારે અણાયારે જોમેદેવસિઓ અઇયારોકઓ તસ્સમિછામિ દુક્કડં. ૩—૨૫.

પાઠ ૨૬ મો. ચોથું સમણસુત્ર.

(તેત્રીશ બોલનો થોકડો).

પડિક્કમામિ એગાવિહે અસંજમે પડિક્કમામી દોહિંબંધણેણં રાગબંધણેણં ૧ દોષબંધણેણં ૨ પડિક્કમામિ તીહિંદંડેહિં મણદંડેણં ૧ વયદંડેણં ૨ કાયદંડેણં ૩ પડિક્કમામિ તિહિંગુત્તિહં મણગુત્તિએ ૧ વયગુત્તિએ ૨ કાયગુત્તિએ ૩ પડિક્કમામિ તિહિંસલ્લેગં ૧ નીયાણસલ્લેણં ૨ મિછાદંસણસલ્લેણં ૩ પડિક્કમામિ તિહિં ગારવેહિં ૬ ૬ ઇઢ્ઢિગારવેણં ૧ રસગારવેણં ૨ સાયાગારવેણં ૩ પડિક્કમામિ તિહિંવિરાહણાએ ૭ નાણવિરાહણાએ ૧ દંસણવિરાહણાએ ૨ ચરિત્તવિરાહણાએ ૩ પડિક્કમામિ ચઊહિંકસાએહિં ૮ કોહકસાએણં ૧ માણકસાએણં ૨ માયાકસાએણં ૩ લોભકસાએણં ૩ પડિક્કમામિ ચઊહિંસન્નાહિં ૯ આહારસન્નાએ ૧ ભયસન્નાએ મેહુણસન્નાએ ૩ પરિગ્ગહસન્નાએ ૪ પડિક્કમામિ ચઊહિં વિકહાહિં ૧૦ ઇથિકહાએ ૧ ભતકહાએ ૨ દેસકહાએ ૩ રાયકહાએ ૪ પડિક્કમામિ ચઊહિંઝઝાણેહિં ૧૧ અટ્ટેણંઝઝાણેણં ૧ રૂદ્દેણંઝઝાણેણં, ૨ ધમ્મેણંઝઝાણેણં ૩ સુક્કેણંઝઝાણેણં ૪ પડિક્કમામિ

પંચહિં કિરીયાહિં ૧૨ કાઇયાએ ૧ અહિગરણીયાએ ૨ પાઉસિયાએ ૨ પારિતાવણીયાએ ૪ પાણાઇવાયકિરિયાએ ૫ પડિક્કમામિ પંચહિં કામ ગુણેહિં ૧૩ સદ્દેણં ૧ રૂવેણં ૨ ગંધેણં ૩ રસેણં ૪ ફાસેણં ૫ પડિક્કમામિપંચહિં મહવ્વએહિં ૧૪ સવ્વાઓપાણાઇવાયાઓવેરમણં ૧ સવ્વાઓમુસાવાયાઓવેરમણં ૨ સવ્વાઓઅદિન્નાદાણાઓવેરમણં ૩ સવ્વાઓમેહુણાઓવેરમણં ૪ સવ્વાઓપરિગ્ગહાઓવેરમણં ૫ પડિક્કમામિ પંચહિં સમિએહિં ૧૫ ઇરિયાસમિએ ૧ ભાષાસમિએ ૨ એસણાસમિએ ૩ આયાણભંડમતનિખેવણા સમિએ ૪ ઉચ્ચાર પાસવણ ખેલજલ્લસંઘાણ પારિઠાવણિયાસમિએ ૫ પડિકમામિ છહિંજીવનિકાએહિં ૧૬ પુઢવિકાએણં ૧ આઊકાએણં ૨ તેઉકાએણં ૩ વાઉકાએણં વણસ્સઇકાએણં ૫ તસ્સકાએણં ૬ પડિકમામિ છહિંલેસાહિં ૧૭ કિન્હલેસાએ ૧ નિલલેસાએ ૨ કાઉલેસાએ ૩ તેઉલેસાએ ૪ પદ્મલેસાએ ૫ શુકલેસાએ ૬ પડિકમામિ સતહિભયઠાણેહિં ૧૮ અઠહિંમયઠાણેહિં ૧૯ નવહિંબંભચેરગુત્તીહિં ૩૦ દસવિહેસમણધમે ૨૧ ઇકકારસહિં ઉવાસગપડિમાહિં ૨૨ બારસહિંભિખુપડિમાહિં ૨૩ તેરસહિંકિરિયાઠાણેહિં ૨૪ ચઉદસહિં ભૂયગામેહિં ૨૫ પન્નરસ્સહિંપરમાહમ્મિએહિં ૨૬ સોલસહિં ગાહાસોલસએહિં ૨૭ સત્તરસ્સવિહેઅસંજમેહિં ૨૮ અઠારસ્સવિહે અબંભેહિં ૨૯ એગુણવિસાએ નાયજ્ઝયણેહ ૩૦ વિસાએઅસમાહિઠાણેહિં ૩૧ એગવિસાએ સબલેહિં ૩૨

ભાવિસાએ પરિસહેહિં ૩૩ તેવિસાએસુયગડઝઝયણેહિં ૩૪ ચઉવીસાએદેવેહિં ૩૫ પણવીસાએ ભાવણાહિં ૩૬ છવીસાએ દસા કપ્પ૦વવહારેણું ઉદ્દેસણ કાલેણું ૩૭ સત્તાવીસાએ અણગાર ગુણેહિં ૩૮ અઠાવીસાએ આયારપ્પ કપ્પેહિં ૩૯ એગુણતીસાએ પાવસુયપસંગેહિં ૪૦ તીસાએ માહામોહણીઠાણેહિં ૪૧ એગતિસાએ સિદ્ધાઇગુણેહિં ૪૨ બત્તીસાએ જોગસંગહેહિ ૪૩ તેતિસાએ આસાયણાએ ૪૪ અરિહંતાણં આસાયણાએ ૧ સિદ્ધાણં આસાયણાએ ૨ આયરિયાણં આસાયણાએ ૩ ઉવઝઝયાણં આસાયણાએ ૪ સાહુણં આસાયણાએ ૫ સાહુણીણં આસાયણાએ ૬ સાવયાણં આસાયણાએ ૭ સાવિયાણં આસાયણાએ ૮ દેવાણં આસાયણાએ ૯ દેવીણં આસાયણાએ ૧૦ ઇહલોગસ્સ આસાયણાએ ૧૧ *પરલોગસ્સઆસાયણાએ ૧૨ કેવલીપન્નતસ્સ ધમસ્સઆસાયણાએ ૧૩ સદેવમણુંયા સુરસ્સ લોગસ્સ આસાયણાએ ૧૪ સવ્વપાણભુય જીવ સત્તાણં આસાયણાએ ૧૫

---

* સદરહુ બારમા શબ્દની પછી "કેવલીણં આસાયણાએ" શબ્દ કેટલાએક આધુનિક પુસ્તકમાં જોવામાં આવે છે. પણ પુરાતન પુસ્તકમાં જોવામાં આવતો નથી વળી આ શબ્દ ગણવાથી તેત્રીશ શબ્દની જે આસાતના સદરહુ પાઠમાં મુકેલી છે તેમાં વધે છે અને તે શબ્દનો જે અર્થ થાય છે તેનો સમાવેશ તેની પહેલાના શબ્દમાં થઇ જાય છે તેથી એ શબ્દ પુરાતન પુસ્તકના આધારે આંહી ગણેલો નથી.

કાળસ્સ આસાયણાએ ૧૬ સુયસ્સ આસાયણાએ ૧૭ સુય-દેવયાએ આસાયણાએ ૧૮ વાયણાયરિયસ્સ આસાયણાએ ૧૯ જંવાઇદ્ધં ૨૦ વચ્ચામેલીયં ૨૧ હીણખરં ૨૨ અચ્ચખરં ૨૩ પયહીણં ૨૪ વિણયહીણં ૨૫ જોગહીણં ૨૬ ઘોસહીણં ૨૭ સુટ્ઠુદિન્નં ૨૮ દુઠપડિછિયં ૨૯ અકાળેકઓ સઝ્ઝાઓ ૩૦ કાલેનકઓ સઝ્ઝાઓ ૩૧ અસઝ્ઝાઇએ સઝ્ઝાઇયં ૩૨ સઝ્ઝાઇએનસઝ્ઝાયં ૩૩ તસ્સમિછામિદુક્કડં ૪-૨૬

એક બોલથી માંડીને તેત્રિસ બોલ સુધી જે કોઇ જાણવા જોગ જાણતા હશે છાંડવા જોગ છાંડતા હશે આદરવા જોગ આદરતા હશે સફલ જન્મ જીવત્વ કરતા હશે અને મુગતીગામી સુલભબોધી હલુકર્મી ભવ્યજીવ અમનાવંત ધીરજવંત લજ્જાવંત દયાવંત ક્ષમાવંત દરસણદુરિતહરણ તરણતારણ આરાધના આરાધતાં હશે તેમને ધન્ય છે. મારે જીવે આજના દિવસ સંબંધી જાણવા જોગ જાણ્યા ન હોય, છાંડવા જોગ છાંડયા ન હોય, આદરવા જોગ આદર્યા ન હોય સમકિત સહિત બારવ્રત સંલેખણા સહિત નવાણું અતીચાર પંચાચાર સંબંધી એકસોને ચોવીશ દુષણ, અતિચાર સંબંધી દરપે ૧ પ્રમાદે ૨ અણીભોગે ૩ આતુરતાએ ૪ આપદાએ ૫ સંકાએ ૬ સહસ્સાતકારે ૭ ભયે ૮ પઉસભાવે ૯ અને બીચંસાએ ૧૦ એ દસ પ્રકારની પડીસેવણાએ કોઇપણ અતીચાર લાગ્યો હોય તો સમકાએણં

નફાસિયં નપાલિયં નસોહિયં નતિરિયં નકિટ્ટિયં નઆ-
રાહિયં નઆણાએ અણુપાલીયં નભવઈ મન વચન અને
કાયાએ કરણકોટીના ભાગાએ કરણ કરાવણ અનુમોદનાએ
કરી ખંડિત કરા હોય, દેશથી સર્વથી કાલથી ભાવથી દ્રવથી
ખેત્રથી વીરાધના કીધી હોય તે ઊત્સુત્રઅનમાર્ગે દુષ્ટધ્યાને
એહવા અવિસુધ આત્માને અરિહંતસિદ્ધ કેવળીધર્મોચાર્યની
સાખે તસ્સમિછામિદુક્કડં.

પાઠ ૨૭ મો. પાંચમું સમણસુત્ર.

નમો ચઊવીસાએ તીર્થયરાણં ઉસભાઇ મહાવીર પ-
જ્જવસણાણં ઇણમેવનિગ્ગંથ પાવયણં સચ્ચં અણુત્તરં કેવ-
ળીયં પડિપુન્નં નેયાઉયં સંસુદ્ધં સલ્લકતણં સિદ્ધિમગ્ગં
મુત્તિમગ્ગં નિજ્જાણમગ્ગં નિવ્વાણમગ્ગં અવિતહમવિસંધિં
સવ્વ દુખપહીણમગ્ગં ઇથ્થંઠિયા જીવા સિઝ્ઝંતિ બુઝ્ઝંતિ
મુચ્ચંતિ પરિનિવ્વાયંતિ સવ્વદુખાણમંતં કરંતિ તંધંમંસ-
દહામિ પતિયામિ રોયામિ ફાસેમિ પાલેમિ અણુપાલેમિ
તંધમ્મં સદહંતો પતિયંતો રોયંતો ફાસંતો પાલંતો અણુ-
પાલંતો તસ્સધમ્મસ્સ કેવળીપન્નતસ્સ અબ્ભુઠિઓમિ આરા-
હણાએ વિરઓમિવિરાહણાએ અસંજમપરિયાણામિ સંજમં-
ઊવસંપજ્જામિ ૧ અબંભંપરિયાણામિ બંભઊવસંપજ્જા-
મિ ૨ અકપ્પં પરિયાણામિ કપ્પઊવસંપજ્જામિ ૩ અન્નાણં
પરિયાણામિ નાણઊવસંપજ્જામિ ૪ અકિરીયંપરિયાણામિ

કિરિયં ઉવસંપજ્જામિ ૫ મિછતં પરિયાણામિ સમતં ઉવસં-પજ્જામિ ૬ અબોહિં પરિયાણાંમિ બોહિં ઉવસંપજ્જામિ ૭ અમગ્ગં પરિયાણામિ મગ્ગં ઉવસંપજ્જામિ ૮ જંસંભરામિ જંચનસંભરામિ જંપડિકકમામિ જંચનપડિકકમામિ તસ્સસ-વ્વસ્સ દેવસીયસ અઇયારસ્સ પડિકકમામિ સમણોહં સંજય વિરય પડિહય પચ્ચખાય પાવકમ્મે અનયાણો દિઠિસંપન્નો માયામોસંવિવજ્જઓ અઢ્ઢાઇજ્જેસુ દીવસમુદ્દેસ પન્નર-સ્સકમ્મભૂમીસુ જાવંતિકેઇસાહુ રયહરણગુછગપડિગ્ગહધારા પંચ મહવ્વયધારા અઠારસ્સસહસ્સ સીલાંગરથધારા અખય-આયારચરિત્તા તે સવ્વે સિરસા મણસા મથ્થએણવંદામિ. ખામેમિ સવ્વેજીવ્વા સવ્વેજીવાવિખમંતુમે મિત્તિમેસવ્વભૂએસુ વેરમઝંનકેણઇ ૧ એવમહં આલોઇયં નિંદિયં ગરહિયં દુગંછિયં સવ્વંતીવિહેણં પડિક્કંતો વંદામિજિણચઉવિસં ૨ ઇતિઅતીચાર આળોવ્યા પડિકમ્યા નિંદ્યાગરહયા નિસલથયા વિશેષેવિશેષે અરિહંત સિદ્ધ કેવળી ગણધર આચાર્ય ઊપા-ધ્યાય સાધુ સાધવી ગુર્વાદીકને ભુજોભુજો કરી ખમાવુંછું. ૫—૨૭. પાંચ સમણ સુત્ર સંપુર્ણ.

હવે ઉભા થઈ વિનય સહીત ખામણાની આજ્ઞા માગવી.

પાઠ ૨૮ મો. પહેલા ખામણા.

પહેલા ખામણા પંચમહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિષે જયવંતા-તીર્થંકરદેવ બિરાજે છે તેના નામ—૧ શ્રી સીમંધરસ્વામિ

૨ શ્રી જુગમંધરસ્વામિ ૩ શ્રી બાહુસ્વામિ ૪ શ્રી સુબાહુસ્વામિ ૫ શ્રી સુજાતસ્વામી ૬ શ્રી સ્વયંપ્રભસ્વામિ ૭ શ્રી રૂષભાનનસ્વામી ૮ શ્રી અનંતવીરજસ્વામિ ૯ શ્રી સુરપ્રભસ્વામી ૧૦ શ્રી વિશાળપ્રભસ્વામિ ૧૧ શ્રી વજ્જધરસ્વામિ ૧૨ શ્રી ચંદ્રાનનસ્વામિ ૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહુસ્વામિ ૧૪ શ્રી ભુજંગસ્વામિ ૧૫ શ્રી ઇશ્વરસ્વામિ ૧૬ શ્રી નેમપ્રભસ્વામિ ૧૭ શ્રી વિરસેનસ્વામિ ૧૮ શ્રી મહાભદ્રસ્વામિ ૧૯ શ્રી દેવજસસ્વામિ અને ૨૦ શ્રી અજીતસેનસ્વામિ એ જઘન્ય તીર્થંકર વીસ ઉતકૃષ્ટા હોય તો એકસો ને આઠ તેમને તથા વર્તમાન કાળે વિચરતા હોય તેમને મારી તમારી સમય સમયની વંદણા હોજો. તે સ્વામિ કેવા છે મારા તમારા મનની વાત જાણી રહ્યા છે ઘટઘટની વાત જાણી રહ્યા છે ચઉદ રાજલોક અંજલી પ્રમાણે જાણી દેખી રહ્યા છે. અનંતો જ્ઞાન છે અનંતો દર્શન છે અનંતો ચારિત્ર છે અનંતો તપ છે અનંતા ધીરજ છે અનંતા વીરજ છે એ ખટે ગુણે કરી સહિત છે ચોત્રીસ પ્રકારના અતીશયે કરી બીરાજમાન છે પાંત્રીસ પ્રકારની સત્ય વચન વાણીના ગુણે કરી સહિત છે એક હજાર અષ્ટ ઉત્તમ લક્ષણે કરી સહિત છે અઢાર દોષ રહિત છે બાર ગુણે કરી સહિત છે ચાર કરમ ઘનઘાતી ક્ષય કીધા છે ચાર કરમ પાતળા પાડયાં છે મુક્તિ જવાના કામી થકા વીચરે છે ભવ્ય જીવના સંદેહ ભાંગે છે સજોગી સશરીરી કેવળજ્ઞાની કેવળદર્શની

જથાખ્યાત ચારીત્રના ધરણહાર છે ક્ષાયક સમકીત સુકળ ધ્યાન સુકળ લેશા શુભ ધ્યાન શુભ જોગ ચોશઠ ઈંદ્રના પુજનીક વંદનીક અરચનીક છે પંડિત વીરજ એ આદિ અનંત ગુણે કરી સહિત છે. ધન્ય તે ગામા ગર નગર નીગમ રાયહાણી ખેઠ કવડ મંડપદ્રોણમુહ પુરપાટણ આસમસંબાહ સનીવેસ જીહાં જીહાં સ્વામિ દેસના દેતાથકા વિચરતા હશે ધન્ય તે રાઈસર તલવર માડંબી કોડંબી શેઠસેનાપત આથા-પતિ સ્વામિની દેસના સાંભળી કર્ણ પવિત્ર કરતાં હશે દર્શન દિદાર કરી નેત્ર પવિત્ર કરતા હશે અસનાદીક ચઉદ પ્રકા-રનું દાન દેઈ કર પવિત્ર કરતા હશે તમે સ્વામિ તીહાં બીરાજો છો હું અપરાધી દીન કીંકર ગુનહી ઈહાં બેઠો છું તમારા જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર અને તપ સંબંધી અવીનય આસાતના અભકતી અપરાધ કર્યો હોય તે મન વચન અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું ૧-૨૮ (આં-હી તિખુત્તોનો પાઠ ત્રણવાર ભણી વંદણા કરી ખમાવવું.)

પાઠ ૨૯ મો. બીજા ખામણા.

બીજા ખામણા અનંતા સિદ્ધ ભગવંતજીને કરૂં છું. આ ચોવીસીનાં નામ કહું છું:-૧ શ્રી ઋષભદેવસ્વામિ ૨ શ્રી અજીતનાથસ્વામિ ૩ શ્રી સંભવનાથસ્વામિ ૪ શ્રી અભીનં-દન સ્વામિ ૫ શ્રી સુમતિનાથસ્વામિ ૬ શ્રી પદ્મપ્રભુસ્વામિ ૭ શ્રી સુપારસ્વનાથસ્વામિ ૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુસ્વામિ ૯ શ્રી

સુવિધિનાથસ્વામિ ૧૦ શ્રી સીતળનાથસ્વામિ ૧૧ શ્રી શ્રેયાં-
સનાથસ્વામિ ૧૨ શ્રી વાસુપુજ્ય સ્વામિ ૧૩ શ્રી વીમલનાથ
સ્વામિ ૧૪ શ્રી અનંતનાથસ્વામિ ૧૫ શ્રી ધરમનાથસ્વામિ
૧૬ શ્રી શાંતીનાથસ્વામિ ૧૭ શ્રી કુંથુનાથ સ્વામિ ૧૮ શ્રી
અરનાથસ્વામિ ૧૯ શ્રી મલ્લીનાથસ્વામિ ૨૦ શ્રી મુનીસુવ્રત
સ્વામિ ૨૧ શ્રી નમીનાથસ્વામિ ૨૨ શ્રી નેમનાથસ્વામિ
૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથસ્વામિ અને ૨૪ શ્રી મહાવીરસ્વામિ.

એ ચોવીસી અનંતી ચોવીસી અનંતે ભેદે સીઝીબુઝી
આઠ કર્મ ક્ષય કરી મોક્ષ પધાર્યા છે તે આઠ કર્મના ના-
મઃ—૧ જ્ઞાનાવર્ણી ૨ દર્શનાવર્ણી ૩ વેદની ૪ મોહની ૫
આઊખું ૬ નામ ૭ ગોત્ર અને ૮ અંતરાઇ એ આઠ કર્મ
ક્ષય કરી મુક્તિ સીલાએ પહોંચ્યા છે તે મુક્તિ સીલા કીહાં
છે સમ પૃથ્વીથી સાતસેંહ નેવું જોજન ઊચપણે તારામંડળ
છે તીહાથી દસ જોજન ઊંચપણે સુરજનું વિમાન છે
તીહાંથી એંસી જોજન ઊંચપણે ચંદ્રમાનું વિમાન છે તીહાં-
થી ચાર જોજન ઊંચપણે નક્ષત્રના વિમાન છે તીહાંથી ચાર
જોજન ઊંચપણે બુદ્ધનો તારો છે તીહાંથી ત્રણ જોજન
ઊંચપણે શુક્રનો તારો છે તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે
બ્રહસ્પતિનો તારો છે તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે મંગ-
ળનો તારો છે. તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે શનીશ્વરનો
તારો છે એમ નવસેંહ જોજન સુધી જ્યોતિષ ચક્ર છે. તી-

હાંથી અસંખ્યાતા જોજન કોડાકોડી ઊંચપણે પેહેલું સુધર્મા અને બીજું ઇશાન નામે દેવલોક છે એકેકું અધ ચંદ્રમાને આકારે છે બે મળી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે પેહેલામાં બત્રીસ લાખ અને બીજામાં અઠાવીસલાખ વિમાન છે તે દરેક દેવલોકના સતાવીશસેંહ જોજનના ભોં તલીયાં અને પાંચસેં જોજનના મેહેલ છે. તેમાં અસંખ્યાતા દેવ દેવીઓ છે તેમની સાત હાથની ઉંચાઇ છે આઉખુ ઊતકૃષ્ટુ બે સાગરનું છે બે હજાર વરષે આહારની ઇચ્છા ઉપજે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે ત્રીજું સનતકુમાર અને ચોથું માહેંદ્ર નામે દેવલોક છે અકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે બે મળી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે ત્રીજામાં બાર લાખ અને ચોથામાં આઠ લાખ વિમાન છે તે દરેક દેવલોકના છવીસેંહ જોજનના ભોંયતળીયાં અને છસેંહ જોજનના મેહેલ છે તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની છ હાથની ઉંચાઇ છે ઉતકૃષ્ટુ સાત સાગરનું આઉખું છે સાત હજાર વરસે આહારની ઇચ્છા ઉપજે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે પાંચમું બ્રહ્મલોક નામે દેવલોક છે તે એકીલું પુર્ણચંદ્રમાને આકારે છે તેમાં ચાર લાખ વિમાન છે તેના પચીશસેંહ જોજનના ભોંયતળીયાં અને સાહસેંહ જોજનના મહેલ છે તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની પાંચ હાથની ઉંચાઇ છે ઉતકૃષ્ટુ દસ સાગરનું આઉખુ છે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે છઠું લતક

નામે દેવલોક છે એકીલું પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે તેમાં પચાસ હજાર વિમાન છે તેના પચીશસેંહ જોજનના ભોંયતળીયા અને સાતસેંહ જોજનના મેહેલ છે તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની પાંચ હાથની ઊંચાઇ છે ઊતકૃષ્ટુ ચૌદ સાગરનું આઉખું છે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે સાતમું મહાસુક નામે દેવલોક છે એકીલુ પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે તેમાં ચાળીસ હજાર વિમાન છે તેના ચોવીસસેંહ જોજનના ભોંયતળીયાં અને આઠસેંહ જોજનના મેહેલ છે તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની ચાર હાથની ઊંચાઇ છે ઊતકૃષ્ટુ સત્તર સાગરનું આઉખું છે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે આઠમું સહસ્સાર નામે દેવલોક છે એકીલું પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે તેમાં છ હજાર વિમાન છે તેના ચોવીસસેંહ જોજનના ભોંયતળીયા અને આઠસેંહ જોજનના મેહેલ છે તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની ચાર હાથની ઉંચાઇ છે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે નવમું આણુત અને દસમું પ્રાણુત નામે દેવલોક છે એ બે જોડાજોડ છે એકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે બે મળી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે બેમાં મળીને ચારસેંહ વિમાન છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે અગ્યારમુ આરણુ અને બારમું અચ્યુયનામે દેવલોક છે એ બે જોડાજોડ છે એકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે બે મળી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે બેમાં મળીને ત્રણસેં વિમાન છે તીહાં બેઠ

જોડાના વિમાનના તેવીસસેંહ જોજનના ભોંયતળીયા અને નવસેંહ જોજનના મેહેલ છે ત્રણ હાથની અવઘેણાં છે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઉંચપણે નવ ગ્રીવેગ છે તેના નામ ૧ ભદ્દે ૨ સુભદ્દે ૩ સુજાએ ૪ સુમાણસે ૫ પ્રીયદંસણે ૬ સુદંસણે ૭ આમોહે ૮ સુપડીબધ્ધે અને ૯ જસોધરે. પેહેલી ત્રીકમાં એકશો અગિયાર વિમાન છે. બીજી ત્રીકમાં એકસો સાત વિમાન છે. ત્રીજી ત્રીકમાં એકસો વિમાન છે. દેવતાની અવઘેણા બે હાથની છે તેના બાવીશસેંહ જોજનના ભોંયતળીયાં અને એક હજાર જોજનના મેહેલ છે, તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊર્ધ ઊંચપણે પાંચ અનુત્તર વિમાન છે તેનાં નામ—વીજય ૧ વીજયંત ૨ જયંત ૩ અપરાજીત ૪ અને સર્વાર્થસિદ્ધ ૫ તેનાં એકવીશસેંહ જોજનના ભોંયતળીયાં અને અગિયારસેંહ જોજનના મેહેલ છે. સઘળા મળી કુલ વિમાન ૮૪૯૭૦૨૩ છે તે સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની ધજા થકી બાર જોજન ઉંચપણે મુકતી સીલા છે તે મુકતી સીલા કેવી છે પીસતાળીશ લાખ જોજનની લાંબી પહોળી ગોળાકારે છે મધ્યે આઠ જોજનની જાડી છે ઉતરતાં છેડે માંખીની પાંખથકી પાતળી છે ઊજળી ગોખીર શંખ ચંદ્ર અંક રત્ન રૂપાનો પટ મોતીનાહાર અને ક્ષીરસાગરના પાણી થકી પણ અધિક ઊજળી છે તે સીદ્ધસિલા ઉપર એક જોજન ઊંચપણે છેલ્લા ગાઉના છઠા ભાગને વિષે સિદ્ધ ભગવંતજી બીરાજી રહ્યા છે. તે સ્વામિ કેવા છે અવરણે અગંધે અરસે અફાસે

અમુરતી અવીનાસી ભુખ નહિ દુઃખ નહિ રોગ નહિ સોગ નહિ જન્મ નહિ જરા નહિ મરણુ નહિ કાયા નહિ કર્મ નહિ અનંત અનંત સુખની લહેરમાં બીરાજી રહ્યા છે. તમે સ્વામી ત્યાં બીરાજો છો હું અપરાધી, દીન, કીંકર ગુનહીત ઇહાં બેઠો છું તમારા જ્ઞાન દર્શન સંબંધી અવિનય આસાતના અભક્તિ અપરાધ કર્યો હોય તે મન વચન અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું ૨—૨૯ (અહીંયા તીખોત્તોનો પાઠ ત્રણુવાર ભણી વંદના કરી ખમાવવું.)

પાઠ ૩૦ મો. ત્રીજા ખામણા.

ત્રીજા ખામણા પંચમહાવીદેહ ક્ષેત્રને વિષે જયવંતા કેવળી ભગવાન બીરાજે છે તે જઘન્ય બે કરોડ કેવળી ઉતકૃષ્ટા હોય તો પ્રત્યેક કરોડ કેવળી. તે સ્વામિ કેવા છે મારા તમારા મનની વાત જાણી રહ્યા છે ઘટઘટની વાત જાણી રહ્યા છે સમય સમયની વાત જાણી રહ્યા છે ચઊદરાજ લોક અંજલી પ્રમાણે જાણી દેખી રહ્યા છે અનંતો જ્ઞાન છે અનંતો દર્શન છે અનંતો ચારીત્ર છે અનંતો તપ છે અનંતો વીરજ છે અનંતો ધીરજ છે એ ખટેગુણે કરી સહીત છે ચાર કર્મ ઘનઘાતી ક્ષય કર્યો છે ચાર કર્મ પાતલા પાડયા છે મુક્તિ જવાના કામિથકા વીચરે છે ભવ્ય જીવના સદેહ ભાંગે છે સંજોગી સશરીરી કેવળ જ્ઞાની કેવળ દર્શની જથાખ્યાત ચારીત્રના ધરણુહાર છે ક્ષાયક

સમક્તિ સુકળ ધ્યાન સુકલ લેસા શુભ ધ્યાન શુભ જોગ પંડીત વીરજ એ આદિ અનંત ગુણે કરી સહીત છે ધન્ય તે ગામાગર નગરનીગમ રાયહાણી ખેડ કવડ મંડપ દોણ-મુહ પુર પાટણ આસમ સંબાહ સનીવેશ જહાંજહાં સ્વામિ દેશના દેતાથકા વીચરતા હશે ધન્ય તે રાઈસર તલવર માડંબી કોડંબી શેઠ સેનાપતિ ગાથાપતિ સ્વામિની દેશના સાંભળી કર્ણ પવીત્ર કરતા હશે દર્શન દિદાર કરી નેત્ર પવીત્ર કરતા હશે અસ્નાદિક ચઊદ પ્રકારનું દાનદઈ કર પવીત્ર કરતા હશે. તમે સ્વામિ તીહા બીરાજો છો હું અપરાધી દીન કીંકર ગુનહીન ઈહાં બેઠો છું તમારા જ્ઞાન દર્શન ચારીત્ર અને તપસંબંધી અવિનય આસાતના અભક્તિ અપરાધ કર્યો હોય તે મન વચન અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું. ૩–૩૦ (અહીંયા તીખુત્તોનો પાઠ ત્રણવાર ભણી વંદણા કરી ખમાવવું.)

પાઠ ૩૧ મો ચોથા ખામણા.

ચોથા ખામણા પંચભરત પંચ ઈરવત પંચ મહાવીદેહ અઢી દ્વીપ ક્ષેત્રને વીષે ગણધર બાવન ગુણે કરી સહીત છે આચાર્યજી છત્રીશ ગુણે કરી સહીત છે ઉપાધ્યાયજી પચીશ ગુણે કરી સહીત છે સાધુ સાધવી સત્યાવીશ ગુણે કરી સહીત છે તે જઘન્ય હોય તો બેહજાર કરોડ સાધુ-

સાધવી ઉતકંટા હોય તો પ્રત્યેક હજાર ક્રોડ સાધુસાધવી બીરાજતા હોય તેમને મારી સમય સમયની વંદના હોજો તે સ્વામિ કેવા છે પંચ મહાવ્રતના પાલણહાર પાંચ સુમતિએસુમતા ત્રણ ગુપ્તિએગુપ્તા છકાયના પીયર છકાયના નાથ સાત ભયના ટાલણહાર આઠ મદના ગાલણહાર નવ વાડવિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યના પાલણહાર દશવીધયતી ધરમના અજવાલીક અગીયાર શ્રાવકની અને બાર ભીખુની પડીમાના જાણ બાર ભેદે તપસ્યાના કરણહાર સતર ભેદે સંયમના ધરણહાર વીશ અસમાધીના ટાલણહાર બાવીસ પરીસહના જીતણહાર સાધુજીના સત્યાવીશ ગુણે કરી સહીત તેત્રીસ આશાતનાના ટાલનહાર બેંતાળીસ તથા છનું દોષ રહીત આહાર પાણીના લેવણહાર બાવન અનાચીરણના ટાળણહાર સચેતના ત્યાગી અચેતના ભોગી કંચન કામનીના ત્યાગી માયા મમતાના ત્યાગી સમતાના સાગર દયાના આગર આદિ અનેક શુભ ગુણે કરી સહીત છે ધન્ય તે ગામ, નગર, પુર, પાટણ, તમે સ્વામી તીહાં બીરાજો છો હું અપરાધી દીન કીંકર ગુનહીત ઈહાં બેઠો છું તમારા જ્ઞાન દર્શન ચારીત્ર અને તપ સંબંધી અવીનય આશાતના અભક્તી અપરાધ કર્યો હોય તે મન, વચન અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું. ૪-૩૧ (અહીંયા તીખુત્તોનો પાઠ ત્રણ વાર ભણી વંદના કરી ખમાવવું.)

પાઠ ૩૨ મો. પાંચમા ખામણા.

(ગુરૂવાદિકને ખમાવવા વિષેનો.)

પાંચમાં ખામણા માહારા તમારા ધર્મગુરૂ ધર્મ આચાર્ય ધર્મ ઊપદેશના દાતાર મહાપુરૂષ પંડિતરાજ મુનીરાજ ગીતાર્થ બહુ સુત્રસિદ્ધાંતના જાણ તરણ તારણ તારણી નાવા સમાન સફરી જહાજ સમાન કલ્પવ્રક્ષ સમાન જીન શાસનના શિણગાર ધર્મના અગ્રેસર ધર્મના મુખી ધર્મના નાયક એહવી અનેક શુભોપમાએ કરી બીરાજમાન હતા પુજ્યજી સાહેબજી શ્રી ૧૦૦૭.

આદી ઘણા ઘણા સાધુ સાધવીજી આળોઇ પડિક્કમી નિંદી નીસલ્ય થઇ પ્રાએ દેવગતિએ પધાર્યા છે તેમનો ઘણો ઘણો ઉપકાર છે. આજ ચાલતા વર્તમાન કાળે તરણ તારણ તારણી નાવા સમાન રત્નચિંતામણી સમાન પારશ્વમણી સમાન જીન શાસનના શિણગાર સાધુજીના સકળ ગુણે કરી બીરાજમાન પુજ્યજી સાહેબજી શ્રી ૧૦૦૮.

આદિ ગુર્વાદિકની આજ્ઞા પ્રમાણે જ્યાં જ્યાં સાધુ સાધવીજી વીચરે છે તે સ્વામિ કેવા છે પંચ મહાવ્રતના પાલણહાર પાચ સુમતીએ સુમતા એ પ્રમાણે કહ્યા પછી પાઠ ૩૧ માં કહ્યા પ્રમાણે બોલવું. ૫—૩૨

પાઠ ૩૩ મો. છઠ્ઠા ખામણા.

છઠ્ઠા ખામણા અઢી દ્વીપ માંહેના અને અઢી દ્વીપ-

આહારના અસંખ્યાતા શ્રાવક શ્રાવીકાને કરૂં છું તે શ્રાવકજી કેવા છે સમકીત સહિત બારવ્રત ધારી અગીયાર પડીમાના સેવણહાર જીવઅજીવ આદિ નવ તત્વના જાણપણાવાળા કોઇના ડગાવ્યા ડગે નહીં કોઇના ચળાવ્યા ચળે નહીં પરધન પથ્થર કરી જાણે છે પરસ્રી મા બેન કરી લેખે છે ઇત્યાદિ શ્રાવકના એકવીસ ગુણે કરી સહીત છે (તેઓ માંહેથી જેઓ) મુજથી દાન, શીયળ, તપ, અને ભાવમાં અધીક છે તેમને ત્રણ વાર નમસ્કાર કરીને મન, વચન ને કાયાએ કરીને ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું.

સાધુ સાધવીને ખમાવું છું શ્રાવક શ્રાવીકાને ખમાવું છું સમકીત દ્રષ્ટી જીવને ખમાવું છુ ઉપકારી ભાઇ બાઇને ખમાવું છું ચોરાશી લક્ષજીવાજોનીના જીવને ખમાવું છું સાત લાખ પૃથ્વીકાય સાત લાખ અપકાય સાત લાખ તેઉકાય સાત લાખ વાઉકાય દસ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય બે લાખ બેઇંદ્રી બે લાખ તેઇંદ્રી બે લાખ ચોરિંદ્રી ચાર લાખ નારકી ચાર લાખ તિર્યંચપંચેંદ્રી ચાર લાખ દેવતા અને ચૌદ લાખ મનુષ્ય; એ ચોરાશી લક્ષ જીવાજોનીના જીવને હાલતાં ચાલતાં ઉઠતાં બેસતાં જાણતાં અજાણતાં હણ્યા હોય હણાવ્યા હોય છેદયા હોય ભેદયા હોય પરીતાપના [માનસિક વેદના] કીલામના (શારીરિક વેદના) ઉપજાવી હોય તો અનંતા સિદ્ધ કેવળીની સાખે માહારે મિછામિદુક્કડં ૬—૩૩.

અહીંયાં બે ઇછામિ ખમાસમણા કહેવા. ૪
ઇતિ પ્રતિક્રમણ આવશ્યક ચોથો અધ્યયન સંપુર્ણંમ.
(અહીંયાં પુર્વની માફક કરી પંચમા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી.)

પાઠ ૩૪ મો. પ્રાયશ્ચિત વિશુદ્ધતાનો.

દેવસિ પ્રાયશ્ચિત વિશુદ્ધનાર્થં કરેમિકાઉસગ્ગં (આંહી) નમો અરીહંતાણંથી (જાવ) નમો લોએસવ્વસાહુણં સુધીનો પાઠ કહેવો. (ત્યાર પછી) કરેમિભંતે સામાઇયંથી (જાવ) અપાણં વોસિરામી સુધીનો પાઠ કહેવો. (ત્યાર પછી) ઇછામી ઠામીકાઉસગ્ગંથી (જાવ) જંખંડીયં જંવીરાહીયં તસ્સમિછામિદુક્કડં સુધીનો પાઠ કહેવો. (આંહીં તસ્સઉતરી કરણેણંથી (જાવ) અપાણં વોસિરામી સુધીનો પાઠ કહેવો.

હવે ધર્મ ધ્યાનનો કાઉસગ્ગ કરવાનો તેની વીગતઃ— દેવસિ અને રાત્રી પ્રતિક્રમણમાં ધર્મ ધ્યાનનો અથવા ચાર લોગ્ગસનો, પાક્ષી પ્રતિક્રમણમાં બાર, ચઉમાસી પ્રતિક્રમણમાં વીશ અને સવંતસરી પ્રતિક્રમણમાં ચાળીશ લોગ્ગસનો કાઉસગ્ગ કરવો. દરેક કાઉસગ્ગના અંતે નમોક્કારનો એક પાઠ પુરો કહી છેવટ "નમો અરિહંતાણં" શબ્દ કહી તે કાઉસગ્ગ પાળવો. (દરેક જાતના કાઉસગ્ગ પોતે જાતેજ મનથી થાય છે) કાઉસગ્ગ કરી પાળ્યા બાદ લોગસ્સ ઉજ્જોગરેથી (જાવ) સિધાસિધં મમંદીસંતુ સુધીનો પાઠ

સંપુર્ણં કહેવો. (ત્યાર પછી) બે ઈછામી ખમાસમણુ કહેવા ૩૪ ઇતિ પંચમં કાયોત્સર્ગં આવસ્યક સંપૂર્ણંમ્ ૫

પાઠ ૩૫ મો. આશ્રવ રૂંધનનો.

સામાયક ૧, ચઉવીસંથ્થો ૨, વંદણા ૩, પ્રતિક્રમણ ૪ (અને) કાઉસગ્ગ ૫ એ પાંચ આવસ્યક પુરા થતાં છઠ્ઠાં પચખાણુ કરીયે ત્યારે છ આવશ્યક પુરા થાય.

આંહી પુર્વની માફક કરી છઠ્ઠા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી.

ત્યાર બાદ ગુર્વાદિક સમીપે ચઉવિહારના પચખાણુ કરાવશો એમ સવિનયે કહેવું એટલે તેઓ ચઊવિહારના પચખાણુ કરાવે અથવા સાધુજીનો જોગ ન હોય તો પોતાની મેળે નીચે પ્રમાણે બોલી પચખાણુ કરવા—ધારણા પ્રમાણે ચઉવિહંપિઆહારં અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમં અન્ન થાણા ભોગેણં સહસાગારેણં અપ્પાણં વોસિરામિ તે કર્યા બાદ બીરાજતા સઘળા મુનિ સમુદાયને વિધિ યુક્ત સવિનયે વંદણા કરવી (ત્યાર પછી)

છઠો આવસ્યક કહેવાનો તેઃ—સામાયક ૧, ચઉવીસંથ્થો ૨, વંદણા ૩, પ્રતિક્રમણ ૪, કાઉસગ્ગ ૫ (અને) પચખાંણુ ૬ એ પ્રમાણે છ આવસ્યક પૂરા થયા તેહને વિષે ગાથા, પદ, અક્ષર, કાનો, માત્રા, મીંડું, -હસ્વ, દીર્ઘ ઓછું અધીક વીપરીત કેહેવાણું હોયતો માહરે મીછામિ દુક્કડં

મીથ્યાત્વનું પ્રતિક્રમણ, અવ્રતનું પ્રતિક્રમણ, પ્રમાદનું પ્રતિક્રમણ, કષાયનું પ્રતિક્રમણ (અને) અશુભ જોગનું પ્રતિક્રમણ એ પાંચે પ્રતિક્રમણ એકસો ચોવીશ પ્રકારે લાગે તે દોષ ટાળીને સમી રીતે પ્રતિક્રમ્યા ન હોય તો તસ્સમીછામી દુક્કડં. ગયા કાલનું પ્રતિક્રમણ, વર્તમાન કાળનો સંવર, આવતા કાલના પચખાણ કરેમિ મંગલં મહા મંગલં ચયશુય મંગલં (અહીંઆ) ત્રણ નમોથ્થુણું કહેવા ૩૫ ઇતિ ષષ્ટમં પ્રત્યાખ્યાન આવસ્યક સંપૂર્ણમ્ ૬

અહિંઆ પ્રસંગથી ચઉવિહારના પચ્ચખાણ લખ્યા છે બાકીના પચ્ચખાણનો અધિકાર અન્ય સિદ્ધાંતથી જાણવો.

વળી શ્રાવકોને વખતો વખત કરવામાં આવતા પચ્ચખાણ નીચે મુજબ—અપવસના પચ્ચખાણ—કાલ દિવસ ઉગ્યા સુધીતિવિહંપિહારંઅસણંપાણંખાઇમંસાઇમંઅન્નથાણાભોગેણું સહસાગારેણું અપ્પાણં વોસિરામિ. એકટાણાંના—કાલ દિવસ ઉગ્યાસુધી એકટાણું કર્યો ઉપરાંત દુવિહં પિહારં અસણંપાણંખાઇમંઅન્નથાણાભોગેણંસહસાગારેણંઅપ્પાણંવોસિરામિ. દેસાવગાસિક વ્રતના દ્રવ્યથકી સાવજ્જજોગ સેવવાના પચખાણ, ક્ષેત્રથકી આખાલોક પ્રમાણે કાલ થકી કાલ દિવસ ઉગ્યા સુધી, ભાવથકી છ કોટીયે પચ્ચખાણ. દસમું દેસાવગાસિક વ્રત જાવ અહોરતં પજ્જુવાસામિ દુવિહં તિવિહેણં નકરેમી નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસ્સા તસ્સભંતે પડિક્કમામિ નિંદામી ગરિહામી અપ્પાણં વોસિરામી.

પોષધ વ્રતના દ્રવ્યથકી સાવજ્જજોગ સેવવાના પચ્ચખાણ ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્રમાણે કાલથકી કાલ દિવસ ઉગ્યા સુધી ભાવ થકી છ કોટીએ પચ્ચખાણ અગ્યારમું પોષધ વ્રત અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમંના પચ્ચખાણ અબ્રહ્મ સેવાના પચ્ચખાણ મણિસોવનના પચ્ચખાણ માલા વર્ણ વિલેવણના પચ્ચખાણ સથ્થ મુસલાદિક સાવજ્જજોગના પચ્ચખાણ જાવ અહોરતં પજ્જુવાસામિ દુવિહં તિવિહેણં નકરેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા તસ્સભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ઇતિસંપુર્ણં.

